

**Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ. Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΓΟΥΝΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ Η
ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΗΣΙΜΟΣ**

**ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2005**

<u>Εισαγωγή</u>	<u>4</u>
-----------------	----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.ΝΟΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

<u>1.1 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ-ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</u>	<u>6</u>
<u>1.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ</u>	<u>9</u>
<u>1.3 ΕΙΣΟΔΗΜΑ-ΑΕΠ</u>	<u>12</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΓΟΥΝΟΠΟΙΙΑΣ

<u>2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ-ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ</u>	<u>16</u>
<u>2.1.1 ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΓΟΥΝΟΦΟΡΩΝ ΖΩΩΝ</u>	<u>16</u>
<u>2.1.2 ΚΛΑΔΟΣ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑΣ-ΒΥΡΣΟΔΕΨΙΑΣ ΓΟΥΝΟΔΕΡΜΑΤΩΝ</u>	<u>17</u>
<u>2.1.3 ΚΛΑΔΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΔΕΡΜΑΤΩΝ-ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ</u>	<u>17</u>
<u>2.1.4 ΚΛΑΔΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΕΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ</u>	<u>18</u>
<u>2.2.1 ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ-ΑΝΑΛΥΣΗ</u>	<u>22</u>
<u>2.2.2 ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ-ΑΝΑΛΥΣΗ</u>	<u>29</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΓΟΥΝΟΠΟΙΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

<u>3.1 ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α ΚΑΙ Β ΒΑΘΜΟΥ</u>	<u>34</u>
<u>3.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ</u>	<u>38</u>

3.2.1 LEADER 2	38
3.3 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	40
3.3.1 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	40
3.3.2 ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	42
3.3 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ	49
---	-----------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	53
---------------------	-----------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Καστοριά ιδιαίτερα από τον 8ο αιώνα μ.χ την εποχή των Ισαύρων, δέχεται την εκούσια ή ακούσια προσέλευση Βυζαντινών τιτουλαρίων, όπου βρίσκουν επιδέξιους τεχνίτες ,να ράψουν η να επιδιορθώσουν τα στολισμένα με γουναρικά ηγεμονικά φορέματα τους¹.

Από τον 16ο αι. και μετά, μεγαλώνει η ζήτηση των γουναρικών - μιας και πλέον η γούνα ήταν διαδεδομένη όχι μόνον για προστασία από το κρύο αλλά και σαν στοιχείο κοινωνικής ανάδειξης - οι Έλληνες γουνοποιοί αρχίζουν να εισάγουν πρώτη ύλη από το εξωτερικό και να διοχετεύουν με έτοιμα γουναρικά όλη την Ευρώπη².

Τον 18ο αιώνα η γούνα κατακτά πλέον όλον τον κόσμο και γίνεται το "πρέπει" της κομψότητας. Τότε ακριβώς το 1894 (αφού μέχρι τότε η κατεργασία γινόταν με το χέρι) γίνεται και πρώτη εισαγωγή συρραφής των αποκομμάτων στην Καστοριά και ο κλάδος της γουνοποιίας αρχίζει να εκμηχανίζεται προσαρμοζόμενος πλέον στην σχετική με την εποχή τεχνολογία.

Ο σκοπός της εργασίας αυτής είναι να κάνει μια αναφορά στην υφιστάμενη οικονομική δραστηριότητα του νόμου, και στην συνέχεια με την χρήση σύγχρονων μεθόδων ανάλυσης(PEST analysis, Five Forces), να αναλύσει τον κλάδο της γουνοποιίας, τόσο από μικροοικονομικής όσο και από μακροοικονομικής διάστασης. Σκοπός της εργασίας είναι η καταγραφή όλων εκείνων των παραγόντων που επηρεάζουν τον κλάδο της γούνας, τον βαθμό της εξάρτησης που έχει ο νόμος Καστοριάς με τον κλάδο, να αναδείξει τα σημαντικότερα προβλήματα των Ελλήνων γουνοποιών και να προτείνει πιθανές λύσεις.

. Γίνεται επίσης αναφορά στη συμβολή που έχει ή θα μπορούσε να έχει η τοπική αυτοδιοίκηση στη προώθηση των προϊόντων του κλάδου και στην αντιμετώπιση των

¹ Πηγή: Πουλιόπουλος Α., Η τέχνη της Γούνας., σελ. 12., Καστοριανή Εστία, 1994

² Πηγή: Μακρής Α., Η Καστοριά, σελ. 17, Καστοριανή Εστία, 1998

προβλημάτων του, αν και η συμβολή αυτή είναι εκ των πραγμάτων και της φύσης του αντικειμένου οριακή και επικουρική.

Η εργασία αυτή αποτελείται από τρία κύρια μέρη (κεφάλαια) :

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αυτής αποτυπώνεται η σημερινή κοινωνικο-οικονομική κατάσταση του νομού όπου και θα περιγραφθούν τα κύρια μεγέθη αυτής με βάση των όσων δευτερογενών στοιχείων έχουν συλλεχθεί (απασχόληση, πληθυσμός, επίπεδα και πεδία δραστηριοτήτων, κ.α.) .

Το δεύτερο κεφάλαιο έχει σαν αντικείμενο την μικροοικονομική και μακροοικονομική ανάλυση του κλάδου της γουνοποιίας με την μέθοδο της PEST ανάλυσης και μέσα από την επεξεργασία δευτερογενών στοιχείων που παραθέτονται αποσκοπεί να εντοπίσει και να καταγράψει την υφιστάμενη κατάσταση του κλάδου, τις δυνατότητες του κλάδου και τις επιδράσεις που δέχεται από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες.

Το τρίτο κεφάλαιο πραγματεύεται τις σχέσεις μεταξύ Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του κλάδου τις γουνοποιίας επικεντρωμένο κυρίως στις όσες πρωτοβουλίες αποσκοπούν στην περαιτέρω ανάπτυξη και εξυγίανση του κλάδου καθώς κάποια πρωτογενή στοιχεία που συγκεντρώσαμε από συνεντεύξεις που μας παραχώρησαν κατά την διάρκεια της έρευνας κάποιοι από τους σημαντικότερους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και του ευρύτερου κλάδου της γουνοποιίας.

Τέλος, με βάση τα όσα έχουν καταγραφεί και αναλυθεί, ακολουθούν κάποια συμπεράσματα και προτάσεις που σαν κύριο στόχο δεν έχουν τον καθορισμό άκαμπτων και απόλυτων λύσεων, αλλά μια προσέγγιση που αγγίζει συνοπτικά απαντήσεις σε κάποια από τα ουσιαστικότερα προβλήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

ΝΟΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1.1 Πληθυσμός- Δημογραφικά στοιχεία

Ο Νομός Καστοριάς είναι ένας από τους τέσσερις Νομούς που απαρτίζουν την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (υπόλοιποι Νομοί: Κοζάνης, Φλώρινας και Γρεβενών). Έχει πρωτεύουσα την πόλη της Καστοριάς και διοικητικά συγκροτείται από την Νομαρχία Καστοριάς και από τους παρακάτω Δήμους (12) και Κοινότητες

Πίνακας 1.1 Δήμοι και κοινότητες Νομού Καστοριάς

ΔΗΜΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	
Δήμος ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ	Κοινότητα ΑΡΡΕΝΩΝ
Κάτοικοι: 6.161	Κάτοικοι: 613
Δήμος ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ	Κοινότητα ΓΡΑΜΜΟΥ
Κάτοικοι: 2.833	Κάτοικοι: 28 (εποχιακά)
Δήμος ΑΚΡΙΤΩΝ	Κοινότητα ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ
Κάτοικοι: 1.043	Κάτοικοι: 740
Δήμος ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ	Κοινότητα ΚΟΡΕΣΤΙΩΝ
Κάτοικοι: 4.059	Κάτοικοι: 1.052
Δήμος ΟΡΕΣΤΙΔΟΣ	Δήμος ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ
Κάτοικοι: 9.900	Κάτοικοι: 15.931
	Δήμος ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ
Δήμος ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	Κάτοικοι: 580
Κάτοικοι: 1.768	
Δήμος ΒΙΤΣΙΟΥ	Δήμος ΙΩΝΟΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗ
Κάτοικοι: 1.473	Κάτοικοι: 3.447

ΠΗΓΗ: ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ(2001)

Ο Ν. Καστοριάς συγκεντρώνει ποσοστό 0,5% του πληθυσμού της χώρας. Ο πληθυσμός του Νομού από το 1961 ως σήμερα μπορεί να θεωρηθεί ως σταθερός μια και έχουν γίνει μικρές μεταβολές κατά την διάρκεια των παραπάνω ετών σε σχέση με την αύξηση του πληθυσμού σε επίπεδο χώρας. Την τελευταία δεκαετία ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε μόνο κατά 0,7%, σε σχέση με την αύξηση του πληθυσμού κατά 3,3% σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και κατά 6,7% σε επίπεδο χώρας.

Για τον Ν. Καστοριάς παρατηρείται σημαντική αύξηση του πληθυσμού του (16,3%) κατά την δεκαετία '71 – '81 η οποία προφανώς οφείλεται στην άνθηση του τομέα της γουνοποιίας και στην εγκατάσταση απασχολούμενων με την γούνα από γειτονικούς νομούς.

Χαρακτηριστική όμως είναι όπως προαναφέραμε η στασιμότητα στην μεταβολή του πληθυσμού, ιδίως από το 1981 και ως σήμερα.

Όσον αφορά τις μετακινήσεις του πληθυσμού υπάρχουν δύο παράλληλες κινήσεις. Η πρώτη είναι η αστυφιλία στα αστικά κέντρα του νομού (Καστοριά, και λιγότερο το Άργος Ορεστικό) και η δεύτερη από και προς τον Ν. Καστοριάς. Η πόλη της Καστοριάς και τα χωριά της λεκάνης απορροής της λίμνης συγκεντρώνουν τα 2/3 του πληθυσμού. Είναι χαρακτηριστική η πύκνωση του οδικού δικτύου που παρατηρείται σε μια ευρύτερη ζώνη γύρω από την πόλη της Καστοριάς. Στην ζώνη αυτή βρίσκονται οι σημαντικότεροι οικισμοί του νομού, που παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης από την πόλη της Καστοριάς. Ελάχιστοι οικισμοί εμφανίζουν εξάρτηση από το Άργος Ορεστικό. Επίσης οι οικισμοί που διατηρούν ή αναπτύσσουν τον πληθυσμό τους είναι αυτοί που βρίσκονται γύρω από την περιοχή της λίμνης, που προσφέρουν περισσότερες ανέσεις και υπηρεσίες (ύδρευση, αποχέτευση, πρόσβαση στην αγορά, υγεία, παιδεία, τρόπος ζωής κ.λ.π.). Σε αντίθεση, οι περιοχές των ορεινών όγκων ερημώνονται πληθυσμιακά και δημογραφικά³. Ο παρακάτω πίνακας (1.2) αποτυπώνει την δημογραφική κατάσταση του νομού τα τελευταία 30 χρόνια.

³ Πηγή: Αναπτυξιακή Καστοριάς, Ολοκληρωμένη Οικονομική Μελέτη, (2000)

Πίνακας 1.2 Δημογραφική Κατάσταση Νομού 1971-2001

Πηγή: Αναπτυξιακή Καστοριάς (2001)

Ομοίως, ο αριθμός των νοικοκυριών, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα (1.2) αυξάνεται από το 1961 ως το 1991 αλλά με φθίνοντα ρυθμό. Φαινόμενο που έμμεσα αντανακλά την πορεία της οικονομικής δραστηριότητας του νομού και πιο συγκεκριμένα της γουνοποιίας.

Πίνακας 1.3 Αριθμός νοικοκυριών από το 1961 ως το 1991 στον Ν. Καστοριάς

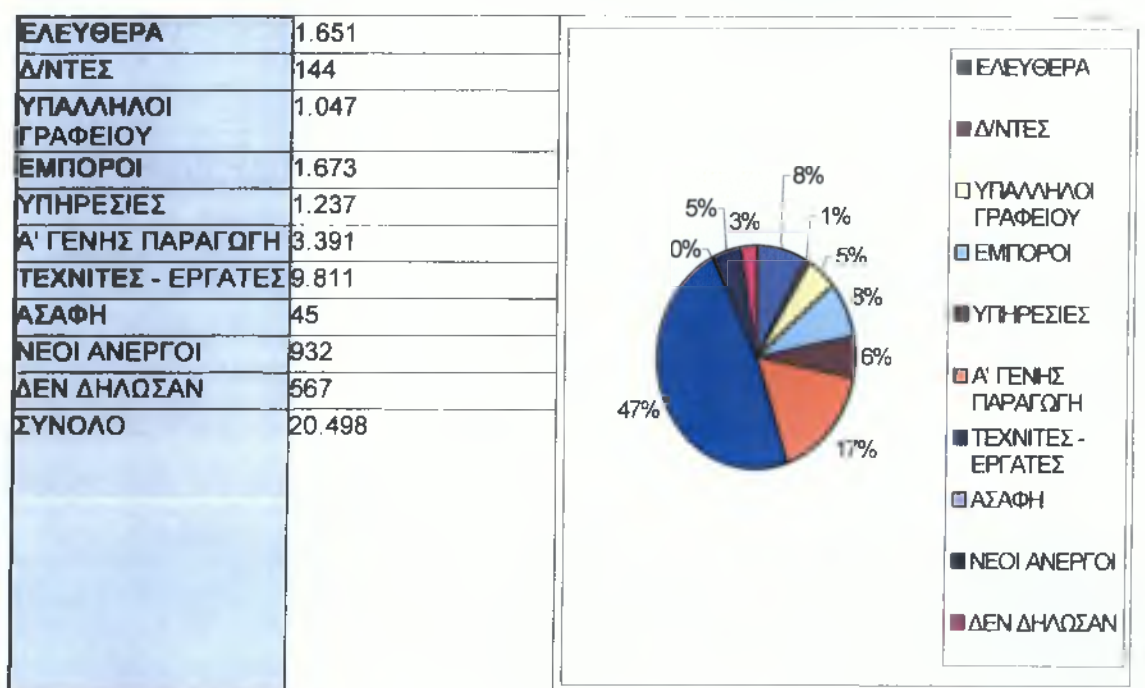
	Έτος 1961	Έτος 1971	Έτος 1981	Έτος 1991
Αριθμός νοικοκυριών	11.500	12.024	15.080	15.360

Πηγή: Αναπτυξιακή Καστοριάς, Ολοκληρωμένη Οικονομική Μελέτη, (2000)

1.2 Απασχόληση

Η εκτίμηση της κατανομής της απασχόλησης κατά τομέα που ισχύει το 1998, με βάση στοιχεία της Αναπτυξιακής εταιρείας Καστοριάς είναι:

Πίνακας 1.4 ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΣΤΟΝ Ν. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (1998)

Όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα, η διάρθρωση της απασχόλησης του νομού κατανέμεται κυρίως στις δραστηριότητες απασχόλησης που σαν κέντρο έχουν την γούνα (τεχνίτες, εργάτες, ελεύθεροι επαγγελματίες). Ακολούθως αποτυπώνεται ένα υπολογίσιμο ποσοστό στην πρωτογενή παραγωγή, καθώς και ένα σχετικά ανεκτό ποσοστό ανεργίας.

Την τελευταία δεκαετία όμως, σε επίπεδο Περιφέρειας (Δυτική Μακεδονία), η ανεργία παρουσιάζεται ιδιαίτερα οξυμένη, όπως φαίνεται και από τον πίνακα που ακολουθεί. Από το 1997 και μετά τα ποσοστά ανεργίας της περιφέρειας είναι σταθερά μεγαλύτερα του Μ. Ο. της Ελλάδας, και από το 1998 και μετέπειτα

αυξάνονται ακόμη περισσότερο. Σε επίπεδο χώρας αυξήθηκε από 3.675.000 το 1988 σε 3.934.000 το 2000 (αύξηση 7%), για την Δυτική Μακεδονία συνολικά μειώθηκε, ιδίως μετά το 1994 (μείωση 1994 – 2000 σε ποσοστό 17,5%).

Πίνακας 1.5 Ποσοστά ανεργίας σε επίπεδο Περιφέρειας

Έτη	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Εργατικό δυναμικό χώρας	4.000	3.933	4.034	4.118	4.193	4.248	4.318	4.262	4.446	4.465	4.428
Απασχολούμενοι χώρας	3.719	3.632	3.684	3.720	3.789	3.823	3.871	3.853	3.952	3.932	3.934
Ποσοστό Ανεργίας (%) χώρας	7,0	7,7	8,7	9,7	9,6	9,9	10,3	9,6	11,1	11,9	11,1
Ποσοστό Ανεργίας (%) Δυτικής Μακεδονίας	10,0	8,0	8,9	12,3	9,8	15,2	17,2	13,9	12,5	14,5	14,9
Απασχόληση Δυτικής Μακεδονίας ως ποσοστό του Μ.Ο. της απασχόλησης της χώρας	101,1	97,2	95,7	104,3	107,7	101,2	101,8	103,2	96,3	90,8	91,6

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Έρευνας Εργατικού δυναμικού ΕΣΥΕ.(2000)

Για τον Νομό Καστοριάς η ανεργία είναι ιδιαίτερα υψηλή κατά την τελευταία δεκαετία, σε σημείο που να θεωρείται αυτή ως το σπουδαιότερο πρόβλημα του Νομού, και μάλιστα χωρίς να φαίνεται να υπάρχουν διέξοδοι για την αντιμετώπισή του. Από το 1991 και μετά, κυρίως λόγω της κρίσης του κλάδου της γουνοποιίας, ο οποίος απασχολούσε τους περισσότερους εργαζόμενους κατά κλάδο στον Νομό (7.780 σε σύνολο 18.016)⁴ τα ποσοστά ανεργίας βαίνουν συνεχώς αυξανόμενα. Το 1998 έφθασαν σε ποσοστό το 28,6%, ενώ σε έρευνα και καταγραφή ανεργίας που έγινε από το Εργατικό Κέντρο Καστοριάς, στα πλαίσια της δομής στήριξης της γούνας, κατά τα έτη 2000 και 2001 καταγράφηκαν 5.228 άνεργοι σε όλο τον νομό. Ο πίνακας με τα στοιχεία αυτά παρουσιάζεται παρακάτω, είναι η μόνη καταγραφή ανεργίας που βρέθηκε να υπάρχει για τα έτη αυτά, δεν θεωρείται όμως και τόσο αξιόπιστος, για τον λόγο ότι προφανώς έγιναν καταγραφές ως ανέργων και ατόμων που δεν είχαν την γούνα ως κύριο επάγγελμα αλλά είτε απασχολούνταν εποχιακά

⁴ Πηγή: Εργατικό Κέντρο Καστοριάς (1997)

με αυτή, είτε ακόμη και δεν απασχολούνταν καθόλου, μια που για την καταγραφή δεν απαιτούνταν δικαιολογητικά⁵.

Πίνακας:1.6 Η Ανεργία του Νομού για τα έτη 1961-1998

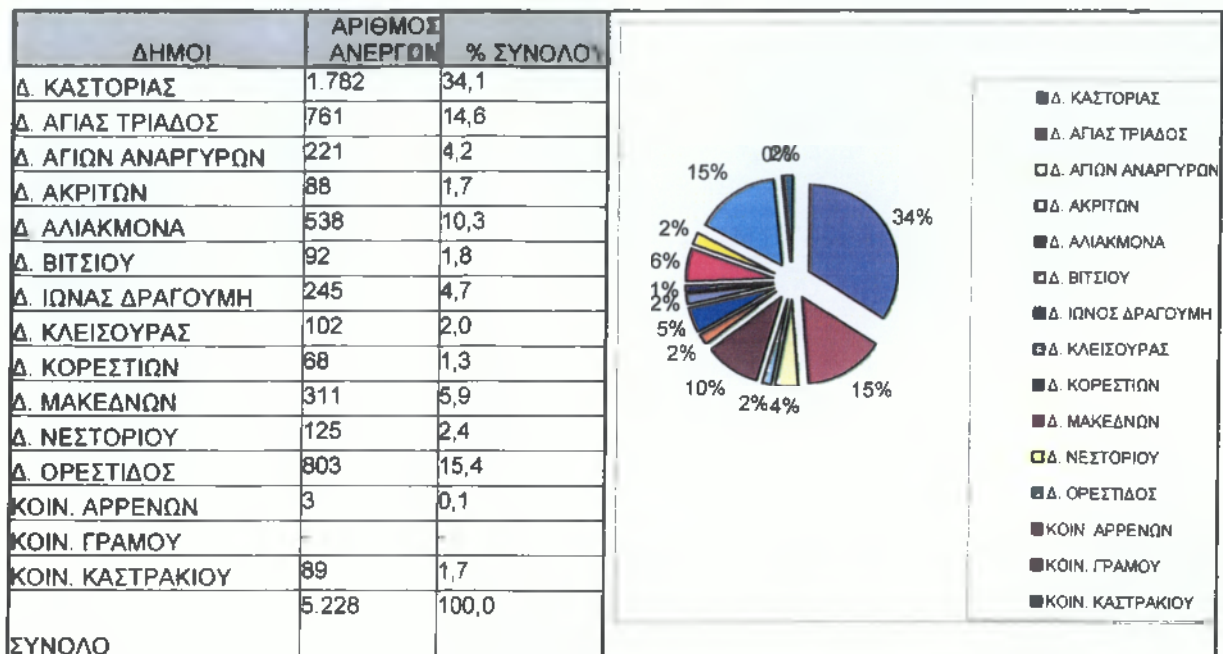
Η ανεργία στον νομό Καστοριάς				
Έτος	Εργατικό δυναμικό	Απασχολούμενοι	Ανεργοί	Ποσοστό Ανεργίας
1961	22.266	21.393	873	4,1
1971	18.176	17.716	460	2,6
1981	21.539	21.302	266	1,2
1991	20.498	18.016	764	4,2
1992	8.692	8.000	692	8,7
1993	8.664	8.000	664	8,3
1994	8.736	8.000	736	9,2
1995	9.186	8.000	1.186	14,8
1996	8.000	7.022	978	13,9
1997	9.095	8.000	1.095	13,7
1998	8.936	6.949	1.987	28,6
1999				
2000				
2001				

Πηγή: Εργατικό Κέντρο Καστοριάς, (1999)

Στοιχεία για την ανεργία του νομού έχουν δοθεί και από τους κατά μέρος δήμους του νομού, άλλοι κατ' εκτίμηση και άλλοι ως αποτέλεσμα δικών τους καταγραφών. Τα στοιχεία αυτά καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα.

⁵ Από τον ΟΑΕΔ Καστοριάς στον οποίο απευθυνθήκαμε, δεν μας δόθηκαν οποιαδήποτε στοιχεία ανεργίας, διότι, όπως μας απάντησαν υπήρχε κατηγορηματική απαγόρευση από την Διοίκηση του Οργανισμού, για χορήγηση τέτοιων στοιχείων.

Πίνακας 1.7 Κατανομή των ανέργων Ν. Καστοριάς κατά Δήμο

Πηγή: Έρευνα και απογραφή εργατικού κέντρου Καστοριάς (στα έτη 2000 και 2001)

1.3 Εισόδημα-ΑΕΠ

Με κατά κεφαλή προϊόν 3,1 εκ. δρχ. ο Νομός Καστοριάς έρχεται 48^{ος} στην κατάταξη των νομών με 76% του μέσου όρου της χώρας (2001). Το ΑΕΠ της περιφέρειας (1991) ήταν το 2,7% του ΑΕΠ της χώρας, και το ετήσιο κατά κεφαλή ΑΕΠ το 97% της χώρας⁶.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η εξέλιξη κατά τα τελευταία 12 χρόνια. Η κατανομή του ΑΕΠ παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στους Νομούς της περιφέρειας, με τον Νομό Καστοριάς να βρίσκεται στην τρίτη θέση, με συμμετοχή από 11,7% ως 15,2% στο συνολικό ΑΕΠ της Περιφέρειας. Χαρακτηριστικό στοιχείο της διάρθρωσης της απασχόλησης στην Δυτική Μακεδονία είναι η διάρθρωση της απασχόλησης με υψηλά ποσοστά συμμετοχής του

⁶ Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Καστοριάς, Ολοκληρωμένη Οικονομική Μελέτη, (2000)

πρωτογενή (24%) και του δευτερογενή (37%) τομέα, ενώ ο τριτογενής τομέας συμμετέχει με 39% (αντίστοιχα ποσοστά χώρας: 19%, 25% και 56%).

Σε αντιδιαστολή με τα παραπάνω, η συμμετοχή του πρωτογενή τομέα στο ΑΕΠ της Περιφέρειας είναι 13%, του δευτερογενή 48% και του τριτογενή 39%, γεγονός που αποδεικνύει την μικρή παραγωγικότητα του αγροτικού τομέα της περιοχής σε σχέση με το εργατικό χρόνια τριών σημαντικών δεικτών: του ΑΕΠ , του κατά κεφαλήν εισοδήματος , και του ποσοστού του ΑΕΠ σε σχέση με το μέσο εθνικό όρο. Ο τελευταίος δείκτης είναι σημαντικός γιατί μας επιτρέπει να παρακολουθήσουμε την οικονομική ικανότητα της περιοχής σε σχέση με τις μεταβολές που συνέβησαν στην εθνική οικονομία καθ' όλο αυτό το διάστημα.

Πίνακας 1.8 Μεταβολή οικονομικών δεικτών Ν. Καστοριάς.

Έτος	Α.Ε.Π. κατά κεφαλή, (δρχ.) Ν. Καστοριάς	Α.Ε.Π. κατά κεφαλή χώρας, (δρχ.)	% ΑΕΠ χώρας	ΑΕΠ τομέων ως ποσοστό % στο συνολικό ΑΕΠ του Ν. Καστοριάς		
				Α' γενής	Β' γενής	Γ' γενής
1989	1.003.000	1.079.853	93	10	44	46
1990	1.243.000	1.293.537	96	9	46	45
1991	1.535.000	1.583.875	97	13	41	43
1992	1.566.000	1.818.089	86	12	40	48
1993	1.856.000	2.036.303	91	10	44	46
1994	1.765.000	2.300.304	69	15	37	48
1995	1.765.000	2.605.237	69	2	32	66
1996	2.069.000	2.857.524	73	9	30	61
1997	2.271.000	3.153.092	73			
1998	2.464.000	3.411.112	73			
1999	2.697.000	3.621.340	74			
2001	3.090.000	4.066.299	76			

Πηγή: Αναπτυξιακή Καστοριάς (2000).

Από τον παραπάνω πίνακα εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

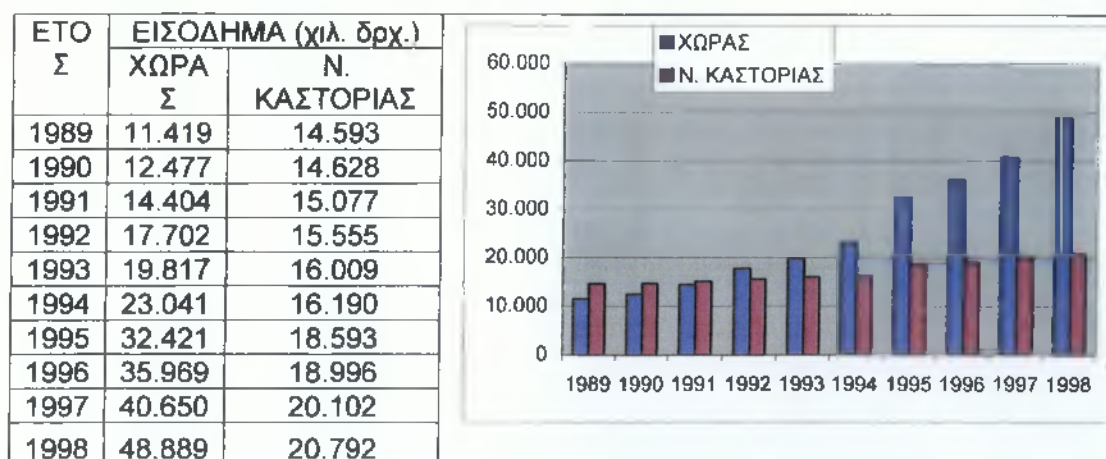
Μετά το έτος 1991, η ψαλίδα μεταξύ κατά κεφαλήν ΑΕΠ νομού Καστοριάς και κατά κεφαλήν χώρας, αυξάνεται σταδιακά μέχρι και το 1999. Κάτι τέτοιο μπορεί να αποδοθεί στην αποδυνάμωση εισροών από τις δραστηριότητες της γουνοποιίας,

που όπως ήδη έχουμε αναφέρει ευθύνεται για το μεγαλύτερο ποσοστό του παραγόμενου ακαθάριστου προϊόντος στο νομό(το 1/5 του προϊόντος)⁷.

Επίσης από τα παραπάνω στοιχεία διαφαίνεται και η μεταστροφή του παραγόμενου ακαθάριστου προϊόντος από το δευτερογενή στον τριτογενή τομέα αφού η διάρθρωση της κατανομής τους αντιστρέφεται σταδιακά. Αυτό μπορούμε να το ερμηνεύσουμε με την φθορά που υπέστη ο κλάδος αυτός της μεταποίησης της γούνας και η στροφή στο λιανεμπόριο και την παροχή υπηρεσιών σαν μορφές εναλλακτικών δραστηριοτήτων. Ειδικότερα για τις περιοχές συγκέντρωσης των επιχειρήσεων (Ν. Καστοριάς, ο οποίος συγκεντρώνει το 70% της εγχώριας γουνοποιητικής δραστηριότητας και ακολουθεί ο Ν. Κοζάνης), η γούνα αποτελούσε και αποτελεί το κέντρο της οικονομικής ζωής αυτών των περιοχών. Συγκεκριμένα ο κλάδος της Ελληνικής γουνοποιίας εισέφερε στην περιοχή της Καστοριάς κατά το 1997 εισόδημα που ξεπερνούσε τα 84 δις δραχμές και συμμετείχε με ποσοστό 10,24% στο ΑΕΠ της περιφέρειας το αντίστοιχο έτος, ενώ η συμμετοχή του κλάδου της γούνας στο ΑΕΠ του Ν. Καστοριάς το 2000 ανήλθε σε ποσοστό 60,25%⁸.

Μια άλλη εξίσου σημαντική οικονομική παράμετρο είναι αυτή του εισοδήματος του νομού το οποίο σύμφωνα με το συνολικό δηλωθέν εισόδημα έχει ως εξής:

Πίνακας 1.9 ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ Ν. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Πηγή: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας,,(2001)

⁷ Πηγή:Αναπτυξιακή Καστοριάς (2000)

⁸ Πηγή: Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα,(2001)

Όπως παρατηρούμε από τον παραπάνω πίνακα η τάση είναι αυξητική και εδώ, όμως έχει το χαρακτηριστικό της μικρής αύξησης σε σχέση με το συνολικό δηλωθέν εισόδημα της χώρας. Το στοιχείο αυτό δηλώνει για μια ακόμη φορά την ανάγκη για ουσιαστικές παρεμβάσεις στην οικονομική ζωή του τόπου, καθώς και την μειονεκτική θέση της περιοχής σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας.

Εκτός από τα παραπάνω στοιχεία που δείχνουν ένα μέρος του κοινωνικό-οικονομικού προφίλ της περιοχής, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι υπάρχουν έντονες ενδοπεριφερειακές ανισότητες που οφείλονται στην άνιση διάρθρωση και ανάπτυξη της οικονομίας των Νομών της περιφέρειας, την άνιση κατανομή και τον βαθμό αξιοποίησης των φυσικών πόρων, στα διαρθρωτικά προβλήματα του Νομού Καστοριάς και την έλλειψη υποδομών, με επιπτώσεις στην κατανομή του εισοδήματος και την καταναλωτική συμπεριφορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΓΟΥΝΟΠΟΙΙΑΣ

2.1 Γενικά Χαρακτηριστικά – Διάρθρωση Κλάδου

Η παραγωγή και το εμπόριο των γουναρικών αποτελεί παραδοσιακή δραστηριότητα στις περιοχές Καστοριάς και Σιάτιστας, το ιστορικό των οποίων ξεκινά από τον 15ο αιώνα. Σ' αυτά τα χρόνια και κυρίως τις τελευταίες δεκαετίες η δραστηριότητα συνάντησε αρκετά σκαμπανεβάσματα, διανύοντας κάποιες περιόδους έξαρσης, όπως κατά την περίοδο 1960-1987, και κάποιες περιόδους ύφεσης. Η έντονη γεωγραφική συγκέντρωση των επιχειρήσεων του κλάδου, στην περιφέρεια αυτή, στην οποία συγκεντρώνεται το 94% του συνολικού τους αριθμού και το 95% της συνολικής απασχόλησης, προσδίδει μια ιδιαίτερη σημασία στον κλάδο για την τοπική οικονομία⁹.

Το συνάλλαγμα που εισάγει στην Ελλάδα ο κλάδος της γούνας, υπολογίζεται ότι αποτελεί κατά μέσο όρο περίπου το 6% του συνόλου που εισρέει στη χώρα ετησίως. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 98,5% των παραγόμενων προϊόντων γούνας διοχετεύεται σε ξένες αγορές¹⁰.

Πιο συγκεκριμένα ο κλάδος αυτός μπορεί να χωριστεί στα παρακάτω τμήματα όπου αποτελούν και τα διάφορα στάδια παραγωγής του τελικού προϊόντος:

2.1.1 Κλάδος εκτροφής γουνοφόρων ζώων.

Σήμερα στην χώρα μας υπάρχουν 7 φάρμες (εκτροφεία) γουνοφόρων ζώων, όλες στην Βόρειο Ελλάδα, οι περισσότερες και πλέον αξιόλογες στην Δυτική Μακεδονία (Νομός Καστοριάς). Τα παραγόμενα γουνοδέρματα στο σύνολό τους ανέρχονται σε 30.000 περίπου και αντιπροσωπεύουν το 1,25% της παγκοσμίου παραγωγής η οποία υπολογίζεται σε 24.000.000 δέρματα. Τα εγχώρια αυτά

⁹ Βλ. Μελέτη Αναπτυξιακής Εταιρίας Καστοριάς

¹⁰ Όπως παραπάνω

δέρματα επίσης δεν αντιπροσωπεύουν παρά μόνον το 15% των εισερχομένων στην Ελλάδα με σκοπό την επεξεργασία αυτών για ίδιο λογαριασμό. Τα εισερχόμενα συνολικώς γουνοδέρματα στην Ελλάδα για ίδιο λογαριασμό ανέρχονται σε 2.000.000¹¹.

2.1.2 Κλάδος βυρσοδεψίας-κατεργασίας γουνοδερμάτων.

Ο συγκεκριμένος κλάδος είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την παραγωγική διαδικασία, διότι σε αυτό το στάδιο παραγωγής γίνεται η επεξεργασία των παραγόμενων από τα εκτροφεία γουνοδερμάτων, έτσι ώστε να πάρουν εκείνη την μορφή που είναι απαραίτητη για το τελικό στάδιο της παραγωγής.

Στον κλάδο της βυρσοδεψίας-κατεργασίας γουνοδερμάτων δραστηριοποιούνται σήμερα μόλις 4 επιχειρήσεις στο νομό, οι οποίες είναι μικρές επιχειρήσεις με μικρό αριθμό εργαζομένων¹².

2.1.3 Κλάδος εμπορίας δερμάτων – αποκομμάτων

Η στενότητα και μικρή συνολικά παραγόμενη ποσότητα γουνοδερμάτων από παραγωγικές μονάδες του νομού οδήγησε τους Καστοριανούς επιχειρηματίες στην εισαγωγή γουνοδερμάτων από χώρες του εξωτερικού για την κάλυψη της συνολικής ζήτησης στο νομό. Γι' αυτό το λόγο, κάποιοι επιχειρηματίες επένδυσαν μεγάλα κεφάλαια για την εισαγωγή γουνοδερμάτων, και δραστηριοποιήθηκαν αποκλειστικά σε αυτόν τον τομέα τροφοδοτώντας ολόκληρη την ελληνική αγορά με πρώτη ύλη.

Η αγορά της πρώτης ύλης γίνεται σε μεγάλες εκθέσεις του εξωτερικού, όπου τα προσφερόμενα γουνοδέρματα έχουν προκαθορισμένες τιμές, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα από τους αγοραστές διαπραγμάτευσης τις τιμές. Φαινόμενο που προκύπτει έπειτα από κρυφή συμφωνία των παραγωγών της πρώτης ύλης.

¹¹ Πηγή: Κέντρο Ελληνικής Γούνας

¹² Στοιχεία για την λειτουργία του κλάδου και τα μεγέθη που διαπραγματεύεται δεν στάθηκε δυνατό να καταγραφούν, λόγω άρνησης των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων για δημοσιοποίηση του όγκου των συναλλαγών τους.

Το μέγεθος της εισαγωγής δερμάτων αποκομμάτων τα τελευταία χρόνια στο νομό, μπορεί να αποτυπωθεί στον παρακάτω πίνακα, στον οποίο καταγράφεται ο συνολικός αριθμός των εισαγομένων αποκομμάτων έως και το 1998.

Πίνακας 2.1: Εισαγωγές γουνοδερμάτων (τεμάχια) κατά τα έτη 1990-1998.

Έτη	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
ακατέργαστα	5.135	10.088	21.548	15.215	25.340	32.065	41.976	47.940	66.858
κατεργασμένα	151.679	166.398	159.421	110.051	128.882	104.020	162.038	173.366	221.509

Πηγή: Σύνδεσμος Γουνοποιών Καστοριάς (1999)

2.1.4 Κλάδος παραγωγής τελικών προϊόντων.

Είναι ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιούνται οι περισσότεροι επιχειρηματίες και απασχολείται ο μεγαλύτερος αριθμός των εργαζόμενων του κλάδου της γούνας. Εδώ θα συναντήσουμε επιχειρήσεις ατομικής-οικογενειακής μορφής μέχρι και μεγάλες ανώνυμες εταιρείες. Στο στάδιο αυτό περιλαμβάνονται όλες οι απαραίτητες διεργασίες που απαιτούνται για την ολοκλήρωση του τελικού προϊόντος. Το τμήμα αυτό του κλάδου είναι και αυτό που θα μας απασχολήσει και περισσότερο κατά την ανάλυση μας αφού συσσωρεύεται μέσα σε αυτό το μεγαλύτερο και ζωτικότερο κομμάτι των παραγωγικών μονάδων.

Βάσει επίσημων στοιχείων (ΕΣΥΕ, Κέντρο Γούνας) ο αριθμός των απασχολούμενων στην διάρκεια του 1998 προσέγγισε τα 14.000 άτομα, στα τέλη του 1998 και κατόπιν της κρίσης της Ρωσίας, μειώθηκε δραματικά και έπεσε κάτω από τις 5.000, ενώ στην διάρκεια του 1999 κυμαίνεται από 5.500 – 6.000 άτομα. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της παραγωγής και ο αριθμός των εργαζομένων που απασχολούνται στον κλάδο της παραγωγής μέχρι και το 2001.

Πίνακας 2.2 Επιχειρήσεις Κλάδου Παραγωγής.(Έτη 1971-2001)

ΕΤΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ
	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
1971	1700	8400
1981	2300	9900
1991	1890	12900
2001	1100	5400

Πηγή: Σύνδεσμος Γουνοποιών Καστοριάς

Η πλειοψηφία βέβαια αυτών των παραγωγικών μονάδων είναι μικρού μεγέθους βιοτεχνίες και οικοτεχνίες που απασχολούν από 1 έως 6 άτομα. Πιο λεπτομερέστερα, στον παρακάτω πίνακα, εξετάζεται η μορφή των επιχειρήσεων ανάλογα με την νομική τους μορφή κατά το έτος 1997.

Πίνακας 2.3 Νομική μορφή επιχειρήσεων του κλάδου. (1997)

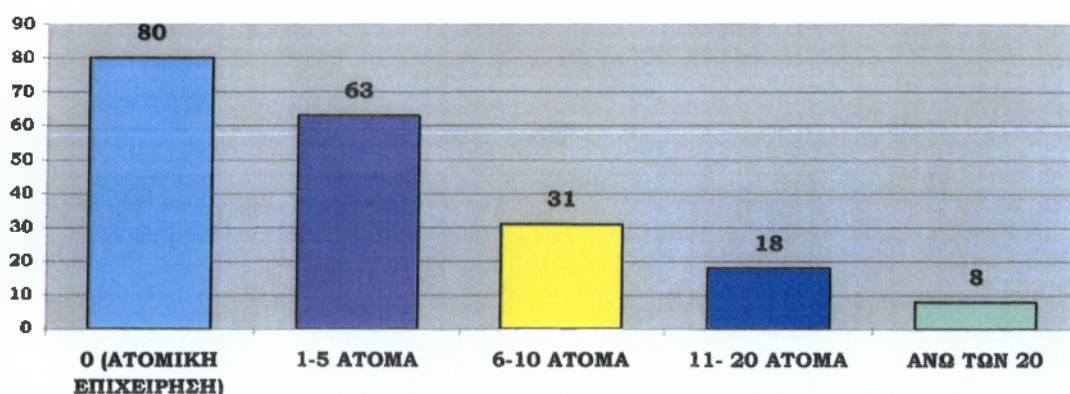
ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
Α.Ε	57	345
ΑΤΟΜΙΚΕΣ	3299	3299
Ε.Ε	20	189
ΕΠΕ	11	156
ΜΟΝΟΠ/ΠΗ Ε.Π.Ε	1	58
Ο.Ε	284	1200
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ	3	1890
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ Α.Ε	6	234
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ Α.Τ.Μ	2	25
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ Ε.Π.Ε	1	14
ΣΥΝΟΛΟ	3684	7410

ΠΗΓΗ:Ε.Β.Ε. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Από τον πίνακα παρατηρούμε ότι από τις 3684 συνολικά επιχειρήσεις, περίπου το 90% επί του συνόλου των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων είναι ατομικές επιχειρήσεις οικογενειακής μορφής, στη συνέχεια μεγάλη συγκέντρωση παρουσιάζει ο κλάδος των ομόρρυθμων εταιρειών με ποσοστό περίπου 7% επί του συνόλου, ενώ οι ανώνυμες εταιρείες ακολουθούν με 1,8% επί του συνολικού αριθμού επιχειρήσεων.

Είναι άξιο σχολιασμού το μεγάλο ποσοστό των ατομικών επιχειρήσεων το οποίο μας καταδεικνύει τον έντονο ανταγωνισμό που υπάρχει μεταξύ των μικρομεσαίων βιοτεχνιών. Ενδεικτικό είναι και το παρακάτω γράφημα που συντάχθηκε μετά από έρευνα του εμπορικού επιμελητηρίου Καστοριάς καθώς αντανακλά το μέγεθος και την γενικότερη μορφή των επιχειρήσεων γούνας στον νομό, μέσα από τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούν.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩ

Πηγή: Ε.Β.Ε Καστοριάς

Σήμερα στον Νομό Καστοριάς μετά από μια περίοδο διαρκούς ύφεσης και αναδιάρθρωσης του κλάδου, δραστηριοποιούνται περίπου 1100 επιχειρήσεις με 4.800 μόνιμα απασχολούμενους¹³.

Η παγκόσμια αγορά γούνας παρουσίασε αλματώδη εξέλιξη στις αρχές τις δεκαετίας του 1970, όταν το βιοτικό επίπεδο των καταναλωτών των αναπτυγμένων χωρών της Δυτικής Ευρώπης και της Αμερικής έφθασε σε υψηλά επίπεδα. Σήμερα, οι μεγαλύτερες καταναλωτικές αγορές γούνας, βάσει των διαθέσιμων στοιχείων,

¹³ Στοιχεία από ίδια πρωτογενή έρευνα στο Σύνδεσμο Γουνοποιών Νομού Καστοριάς

είναι η Δ. Ευρώπη, η Β. Αμερική και οι χώρες της πρώην Α. Ευρώπης, με άξονες την Ρωσία, την Ισπανία, την Γερμανία, τις ΗΠΑ και τον Καναδά.

Οι Ελληνικές γουνοποιητικές επιχειρήσεις επεξεργάζονται το 12% της παγκόσμιας παραγωγής γουνοδερμάτων για ίδιο λογαριασμό και παράγουν περίπου το 30% των προϊόντων γούνας παγκοσμίως. Ειδικότερα για τα έτη που ακολούθησαν το άνοιγμα των ανατολικών χωρών και μέχρι το 2000 η συντριπτική πλειοψηφία της παραγωγής (98%) εξάγεται άμεσα ενώ μόλις το 2% εκτιμάται ότι διατίθεται σε Έλληνες καταναλωτές¹⁴.

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τις διακυμάνσεις του εμπορικού ισοζυγίου του κλάδου κατά τα έτη 1990-98.

Πίνακας 2.4: Εξέλιξη μεγεθών (σε τεμάχια εξωτερικού εμπορίου γούνας κατά την περίοδο 1990-1998

Εισαγωγές	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
ακατέργαστα	5.135	10.088	21.548	15.215	25.340	32.065	41.976	47.940	66.858
κατεργασμένα	151.679	166.398	159.421	110.051	128.882	104.020	162.038	173.366	221.509
τελικά προϊόντα	5.295	5.608	8.269	9.025	17.488	22.551	19.570	17.977	17.783
τεχνητή γούνα	653	587	501	520	240	363	646	599	657
Σύνολο	164.752	184.672	191.731	136.804	176.944	160.994	226.226	241.879	308.805
Εξαγωγές	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
ακατέργαστα	79	40	269	201	374	1.330	1.009	934	1.796
κατεργασμένα	36.366	48.111	57.157	27.195	27.862	21.659	32.088	32.923	36.675
τελικά προϊόντα	171.730	197.391	219.197	192.387	162.383	129.064	189.040	259.909	217.749
τεχνητή γούνα	123	114	101	109	129	165	562	936	408
Σύνολο	208.298	245.656	276.724	219.892	190.748	152.218	222.699	294.702	256.628
Ισοζύγιο	43.546	60.984	84.993	83.088	13.804	-8.776	-3.527	52.823	-52.177

Πηγή: Κέντρο Ελληνικής Γούνας

Άξιο σχολιασμού είναι ότι το συνολικό εμπορικό ισοζύγιο του κλάδου της γούνας, ενώ κινείται σε φυσιολογικά επίπεδα στη διάρκεια της τριετίας 1990-1993, επιδεινώνεται ραγδαία το 1994 και γίνεται αρνητικό στην διετία 1995-1997. Το 1997 επανέρχεται σε φυσιολογικά θετικά επίπεδα ενώ το 1998 σαν συνέπεια της μεγάλης

¹⁴ Πηγή: Κέντρο Ελληνικής Γούνας

κρίσης στον κλάδο επιδεινώνεται ραγδαία λαμβάνοντας το υψηλότερο αρνητικό μέγεθος στη διάρκεια της δεκαετίας του 1990.

Βασικοί ανταγωνιστές της Ελληνικής Γουνοποιίας είναι η Δημοκρατία της Κορέας, η Κίνα, η Αργεντινή και το Χονγκ Κονγκ. Οι βιομηχανικές τους μονάδες είναι μεγάλες και πολλές φορές υποστηρίζονται με πιστώσεις από την Πολιτεία¹⁵. Οι αρχικές τους απώλειες μπορούν με αυτό τον τρόπο να εξισορροπηθούν. Η ποιότητα τους τα τελευταία χρόνια θεωρείται πλέον αποδεκτή και κατά την γνώμη των εμπόρων φαίνεται να βελτιώνεται. Επίσης οι χώρες αυτές συγκεντρώνουν περισσότερο τις προσπάθειές τους στο marketing.

Η εκτροφή γουνοφόρων ζώων, ειδικότερα στην Κίνα, αυξάνεται ταχύτατα γεγονός που δίνει σοβαρό πλεονέκτημα στους κατασκευαστές της.

2.2 Μακροοικονομική ανάλυση του Κλάδου

Στην προσπάθεια μας να αναλύσουμε τον κλάδο της γουνοποιίας θα ξεκινήσουμε από μια μάκρο-ανάλυση του κλάδου, (όπου επιχειρείται να δείξει το κατά πόσο επηρεάζεται ο κλάδος από το ευρύτερο περιβάλλον του) και έπειτα θα διεισδύσουμε στο άμεσο κλαδικό (μίκρο) περιβάλλον.

Ένα εργαλείο που θα μας βοηθήσει στην μάκρο ανάλυση του κλάδου είναι η PEST (Political, Economical, Social, Technological) ανάλυση που εστιάζει σε συγκεκριμένα στοιχεία που συνθέτουν τα επιμέρους χαρακτηριστικά του ευρύτερου περιβάλλοντος όπως πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί αλλά και τεχνολογικοί παράγοντες.

Αρχίζοντας από τη πολιτική διάσταση ο κλάδος της γουνοποιίας δεσμεύει ένα μεγάλο μέρος της κρατικής μέριμνας κυρίως όμως σε επίπεδο περιφέρειας, τοπικής αυτοδιοίκησης Α και Β βαθμού. Οι προσπάθειες υποστήριξης και ανάπτυξης της

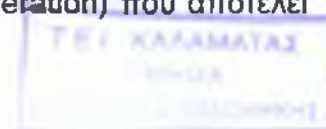
¹⁵ Πηγή:Σύνδεσμος γουνοποιών Καστοριάς

γυνοποιίας μέσου του κρατικού μηχανισμού είχαν σαν αποτέλεσμα στο παρελθόν να θεσπιστούν διάφοροι φορείς και να εισαχθούν πρωτοβουλίες κρίσιμες για την μελλοντική πορεία του κλάδου. Αναφερόμενοι συνοπτικά σε κάποιους από τους φορείς αυτούς μπορούμε να τους διακρίνουμε, ανάλογα με το σκοπό, στις εξής κατηγορίες:

Συνδικαλιστικοί φορείς των επιχειρηματιών: Οι συνδικαλιστικοί φορείς των επιχειρηματιών του κλάδου της γυνοποιίας είναι οι εξής:

Α)Ομοσπονδία Γούνας:

Αποτελεί το δευτεροβάθμιο συνδικαλιστικό όργανο του κλάδου της γυνοποιίας και αποτελεί τον σημαντικότερο εκπρόσωπο του, τόσο στην Ελλάδα, την Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και σε όλο τον κόσμο. Ιδρύθηκε το 1991, είναι μέλος της Διεθνούς ομοσπονδίας Γούνας - IFTF (International Fur Trade Federation) του σημαντικότερου, παγκόσμια, φορέα του κλάδου της γούνας, που έχει έδρα το Λονδίνο, και μέλη 36 Ομοσπονδίες απ' όλο τον κόσμο. Επίσης είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Γούνας E.F.F. (European Fur Federation) που αποτελεί τμήμα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Γούνας.

Β)Σύνδεσμος Γυνοποιοιών Καστοριάς "Ο Προφήτης Ηλίας":

Ιδρύθηκε το 1915 έχει έδρα του την Καστοριά, έχει εγγεγραμμένους ως μέλη 1.090 γυνοποιούς, και απασχολεί 3 υπαλλήλους. Είναι ο κύριος διοργανωτής της Διεθνούς Έκθεσης Γούνας Καστοριάς, η οποία γίνεται μια φορά τον χρόνο συνεχώς από το 1976. Σκοπός του Συνδέσμου είναι η μελέτη και προαγωγή των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, στα πλαίσια της εξυπηρέτησης του κοινωνικού συνόλου, καθώς και η μελέτη, προστασία και προαγωγή των ηθικών, οικονομικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών και η ανάπτυξη του πνεύματος αλληλεγγύης και συναδέλφωσης μεταξύ αυτών.

Γ)Σύνδεσμος Γυνοποιοιών Άργους Ορεστικού και Περιχώρων:

Ιδρύθηκε το 1983, έχει έδρα το Άργος Ορεστικό του Νομού Καστοριάς. Σκοπός του Συνδέσμου είναι η μελέτη, προστασία και προαγωγή των ηθικών, οικονομικών

και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, η ανάπτυξη πνεύματος συναδέλφωσης και αλληλεγγύης μεταξύ τους και η εξασφάλιση συνθηκών βελτίωσης της επαγγελματικής κατάρτισης και της ανόδου του πολιτιστικού και μορφωτικού επιπέδου.

Δ)Σύνδεσμος Γουνοποιών Νεστορίου:

Ιδρύθηκε το 1969 και έχει 40 μέλη. Έδρα του Συνδέσμου είναι το Νεστόριο του Νομού Καστοριάς. Σκοπός του είναι η μελέτη, προστασία και προαγωγή των ηθικών, οικονομικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του και η ανάπτυξη του πνεύματος αλληλεγγύης και συναδέλφωση μεταξύ αυτών.

Ε)Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εκτροφέν Γουνοφόρων Ζώων:

Ιδρύθηκε το 1984 και έχει 7 μέλη. Έδρα του Συνδέσμου είναι η Καστοριά. Σκοπός του Συνδέσμου είναι η ανάπτυξη της εκτροφής γουνοφόρων ζώων, η μελέτη των προβλημάτων του κλάδου, η διαμόρφωση θέσεων, προτάσεων και υποβολή αιτημάτων για την επίλυση τους. Επίσης η ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και συναδέλφωσης μεταξύ των μελών του.

Στ)Σύλλογος Λιανοπωλητών Ετοίμων Ειδών Γούνας "Ο Κάστωρ":

Έχει έδρα την Καστοριά και σκοπό την παραγωγή των κοινωνικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του.

Οργανισμοί: Οι οργανισμοί που έχουν ιδρυθεί στα πλαίσια στήριξης του κλάδου είναι οι εξής:

Α)Κέντρο Ελληνικής Γούνας (ΚΕΓ)

Το Κέντρο Ελληνικής Γούνας Α.Ε. ιδρύθηκε το 1990 μετά από πρωτοβουλία του ΕΟΜΜΕΧ, με κύριο σκοπό να προωθήσει τη βελτίωση και την ανάπτυξη του κλάδου της ελληνικής γουνοποιίας. Λειτουργεί σαν ανώνυμη εταιρεία του Ευρύτερου Δημόσιου Φορέα, έχει έδρα την Καστοριά και κύριος μέτοχος με 51% είναι ο ΕΟΜΜΕΧ. Στο μετοχικό του κεφάλαιο συμμετέχουν επίσης: οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Καστοριάς και Κοζάνης (12,5% και 6,25% αντίστοιχα), οι Δήμοι Καστοριάς και Σιάτιστας (7,5% και 4,4% αντίστοιχα), η Ελληνική Ομοσπονδία Γούνας (1,85%), οι συνδικαλιστικές οργανώσεις του κλάδου (Σύνδεσμοι Γουνοποιών Άργους Ορεστικού (0,75%), Καστοριάς (1,5%) και Σιάτιστας (1,85%)) ο

Σύνδεσμος Εκτροφών Γουνοφόρων Ζώων (3%), το Εμπορικό Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Καστοριάς (4,4%) και η Εταιρεία Λαϊκής Βάσης Ε.ΔΗ.ΚΑ. Α.Ε. (5%).

Αντικείμενο της δραστηριότητας του είναι η συγκρότηση, υποβολή προς την πολιτεία και τους γουνοποιούς της Ελλάδας, υλοποίηση και εφαρμογή επιστημονικά τεκμηριωμένων προτάσεων και προγραμμάτων.

Το ΚΕΓ αποτελεί τον επιστημονικό φορέα του κλάδου (κλαδικό ινστιτούτο) και έχει ως αντικείμενο δραστηριότητας την συγκρότηση και υποβολή προς την πολιτεία και τις επιχειρήσεις του κλάδου επιστημονικά τεκμηριωμένων προτάσεων που αφορούν την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της Ελληνικής Γουνοποιίας μέσω της πραγματοποίησης μελετών, ερευνών καθώς και η αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων των απασχολούμενων άμεσα ή έμμεσα στον κλάδο μέσω της παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Επίσης στο αντικείμενο δραστηριότητας του ΚΕΓ εντάσσονται και η παροχή υπηρεσιών και συμβουλών προς τις επιχειρήσεις του κλάδου σε θέματα μάρκετινγκ, μάνατζμεντ και ποιότητας προϊόντων. Όλες οι ανωτέρω δραστηριότητες έχουν ως στόχο την δημιουργία συγκεκριμένου σχεδιασμού και πολιτικής και την διαμόρφωση των προϋποθέσεων που θα κατευθύνουν τον κλάδο της γούνας σε αναπτυξιακή πορεία.

Η λειτουργία του Κέντρου Ελληνικής Γούνας επιτυγχάνεται κυρίως μέσω των προγραμμάτων που υλοποιεί ανταποδοτικά, και για τα οποία χρηματοδοτήθηκε κατά κύριο λόγο από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στη συνέχεια αναφέρονται τα κυριότερα έργα που έγιναν μέσω του Κέντρου Ελληνικής Γούνας:

Στη διάρκεια του 2000 το Κ.Ε.Γ. υλοποίησε για λογαριασμό του ΚΕΚ ΕΟΜΜΕΧ προγράμματα κατάρτισης με χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Το συνολικό ποσό που απορροφήθηκε στα πλαίσια των έργων αυτών κατά το έτος 2000 ανέρχονταν σε 508.200.000 δραχμές¹⁶.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

1. Στα πλαίσια του έργου : "Βελτίωση Κλαδικών Ινστιτούτων - Κέντρο Ελληνικής Γούνας" (Ε.Π.Β. μέτρο 4.2.2.), (απορρόφηση 81.600.000 δραχμές)

¹⁶ Πηγή: Κέντρο Ελληνικής Γούνας

2. Στα πλαίσια του έργου "Δημιουργία Φορέα Πιστοποίησης Ποιότητας Προϊόντων Γούνας- Εργαστηριακή Υποδομή" (Ε.Π.Β. μέτρο 1.1) (απορρόφησης 24.300.000 δραχμές)

3. Στα πλαίσια του έργου "Ανάπτυξη εκτροφής γουνοφόρων ζώων" (LEADER II) απορρόφηση 276.100.000 δραχμές.

Β)Σχολή Γουνοποιίας:

Αποτελεί σχολή μαθητείας του ΟΑΕΔ, και εδρεύει στην Καστοριά. Σκοπός της σχολής είναι η κατάρτιση στελεχών παραγωγής του κλάδου που να έχουν αφ' ενός πλήρη γνώση και τεχνική εμπειρία ολόκληρου του φάσματος της διαδικασίας επεξεργασίας, αλλά και τις απαραίτητες γνώσεις εμπορίας, διάθεσης των προϊόντων καθώς και οικονομικών δεδομένων. Η διάρκεια της φοίτησης είναι 3ετης και είναι από τις ελάχιστες σχολές γουνοποιίας στην Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια ολοένα και μειώνεται ο αριθμός των μαθητών που εγγράφεται στη σχολή, και ο λόγος του συγκεκριμένου φαινομένου είναι η κρίση που έχει αντιμετωπίσει ο κλάδος την τελευταία δεκαετία.

Γ)Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Καστοριάς:

Ιδρύθηκε το 1948 και στεγάζεται σε ιδιόκτητα γραφεία στην Καστοριά. Σκοπός του είναι η προστασία και η ανάπτυξη όλων των παραγωγικών τάξεων του Νομού στα πλαίσια των συμφερόντων της εθνικής οικονομίας. Σε αυτό το πλαίσιο έχει διοργανώσει και διοργανώνει εμπορικές αποστολές, εκπαιδευτικά προγράμματα, συνέδρια, ημερίδες, συνέβαλε με κάθε τρόπο στην προώθηση της τοπικής επιχειρηματικής δράσης και οικονομίας. Είναι αποδέκτης σημαντικών πληροφοριών τόσο από εθνικούς οργανισμούς όσο και από διεθνείς. Επίσης αποτελεί σημαντική πηγή καταγραφής των υφισταμένων επιχειρήσεων του κλάδου. Εκθετήριο Δημοπρατήριο Καστοριάς.

Δ) Ε.ΔΗ.ΚΑ. Α.Ε:

Είναι μια εταιρεία λαϊκής βάσης με πάνω από 1000 μετόχους γουνοποιούς- κατασκευαστές, που έχοντας όμως στην διαχείρισή της το Εκθετήριο-Δημοπρατήριο, στην ουσία εκπροσωπεί όλους τους γουνοποιούς της Δ. Μακεδονίας.

Διαθέτει χώρους 5000 τ.μ. που στεγάζουν το Μόνιμο Εκθετήριο της Ε.ΔΗ.ΚΑ. με πάνω από 100 περίπτερα εκθετών, όπου διατίθενται μόνιμα προς πώληση σε

ιδιώτες ή εμπόρους, περισσότερα από 30.000 παλτά(τελικά προϊόντα γούνας) κάθε είδους. Εκτός των περιπτέρων γουναρικών , υπάρχουν χώροι για εκθέσεις άλλων ειδών, ένα σύγχρονο συνεδριακό κέντρο, χώροι επιδείξεων (show-rooms), καφετέρια, εστιατόριο.

Διοργανώνει την ετήσια Έκθεση Γούνας, κάθε Άνοιξη, προσελκύοντας εμπόρους γούνας από όλο τον κόσμο και προβάλλει μ' αυτόν τον τρόπο το προϊόν του Καστοριανού επιχειρηματία. Προς την κατεύθυνση αυτή αποσκοπεί και η οργάνωση Συνεδρίων και Ημερίδων στο σύγχρονο συνεδριακό κέντρο που διαθέτει. Αναλυτικότερα στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι πωλήσεις τελικών προϊόντων γούνας μέσω της Ε.ΔΗ.ΚΑ. Α.Ε. για τα έτη 1999-2001:

Πίνακας 2.5 Κύκλος Εργασιών – Πωλήσεις μέσω της Ε.ΔΗ.ΚΑ.

Έτος	Κύκλος Εργασιών – Πωλήσεις (ποσά σε δολάρια ΗΠΑ)
1999	8.000.000 (κατά προσέγγιση)
2000	10.000.000 (κατά προσέγγιση)
2001	12.000.000 (κατά προσέγγιση)

Πηγή: Από επίσημα στοιχεία της Ε.ΔΗ.ΚΑ. Α.Ε. (2002)

Η οικονομική διάσταση μπορεί να αποτυπωθεί από τις εξής επιδράσεις οι οποίες επηρέασαν άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά τον κλάδο:

- Το άνοιγμα νέων αγορών, κυρίως του πρώην ανατολικού μπλοκ, κατά την τελευταία δεκαετία. Οι αγορές στις χώρες αυτές φαίνεται να κατέχει ένα μεγάλο αριθμό καταναλωτών καθώς και ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζήτησης για τα προϊόντα της γουνοποιίας λόγω των κλιματολογικών τους συνθηκών (Η Ρωσία αποτελεί

αναμφισβήτητα μία από τις μεγαλύτερες καταναλωτικές αγορές γούνας σε παγκόσμιο επίπεδο).

- Το ευρύτερο κλίμα παγκοσμιοποίησης που επιτρέπει ευκολότερα την διεθνή συναλλαγή (πρώτες ύλες- πωλήσεις).
- Κυκλώματα παραοικονομίας (κυρίως στις χώρες του πρώην Ανατολικού μπλοκ), το οποία ελέγχουν σχεδόν απόλυτα τα προϊόντα γούνας.
- Η διεθνής οικονομική κρίση τα τελευταία 5 χρόνια, εν' όψει του μεγάλου ποσοστού εξάρτησης του κλάδου.
- Η πρόσφατη αποδυνάμωση του Χ.Α.Α. που είχε σαν αποτέλεσμα να απορροφήσει ένα μεγάλο μέρος της προσωπικής περιουσίας πολλών επιχειρηματιών καθώς και των διαθέσιμων κεφαλαίων των επιχειρήσεων του κλάδου.

Η κοινωνικό-πολιτιστική διάσταση εμπλέκει τις εξής παραμέτρους:

- Οικολογικές οργανώσεις και διάφορες ομάδες πίεσης που αντιμάχονται τον κλάδο της γουνοποιίας. Κάτω από το πρίσμα της επιχειρησιακής ηθικής και στην συνεισφορά της στην διασφάλιση κοινωνικών αξιών, κάτι τέτοιο αποτελεί ένα υπολογίσιμο πρόβλημα.
- Οι τάσεις της μόδας που απαιτούν την συνεχή παρακολούθηση και προσαρμογή των επιχειρήσεων.
- Υψηλός βαθμός ανεργίας στον κλάδο και γήρανση του δυναμικού.
- Μετακίνηση από μαζικές αγορές σε μικρο-αγορές. Η ολοένα μεγαλύτερη τμηματοποίηση της αγοράς οφειλόμενη κυρίως στην εξατομίκευση των αναγκών του καταναλωτή προϋποθέτει εξελιγμένες μεθόδους προσέγγισης , διανομής και προώθησης
- Υψηλή γεωγραφική συγκέντρωση των μονάδων παραγωγής ενδυμάτων γούνας στην περιφέρεια δυτικής Μακεδονίας. Κάτι τέτοιο έχει καταστήσει δυνατή την άμεση απόκριση των επιχειρήσεων σε τυχόν σημαντικές πληροφορίες για την αγορά καθώς επίσης ενθαρρύνει την δημιουργία υποστηρικτικών δομών που βοηθάνε τον κλάδο (δρόμοι, αεροδρόμιο, σωματεία κ.α.).

- Γειτνίαση και κοινωνικοπολιτικές διασυνδέσεις της Ελλάδας με τις χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης.

Τέλος η τεχνολογική διάσταση μπορεί να επηρεάσει τον κλάδο της γουνοποιίας ως εξής :

- Η Αυτοματοποίηση παραγωγής και άλλες εξελιγμένες μέθοδοι επεξεργασίας καθιστούν σε αρκετές περιπτώσεις ανεπαρκή την χρήση πεπερασμένων τεχνικών και μεθόδων παραγωγής οδηγώντας έτσι σε επιχειρησιακή αναποτελεσματικότητα.
- Η χρήση του ιντερνετ, ενθαρρύνει την πρόσβαση πληροφοριών καθώς εκμηδενίζοντας αποστάσεις και χρόνο οδηγεί την επιχείρηση σε ένα διεθνή προσανατολισμό.

Από την παραπάνω μάκρο-ανάλυση του κλάδου μπορεί κανείς εύκολα να αντλήσει κάποια γενικά συμπεράσματα και να προσδιορίσει τις κυριότερες δυνατότητες και αδυναμίες του κλάδου καθώς και να καταγράψει τις τυχόν ευκαιρίες και απειλές που παρουσιάζονται. Έτσι, η ανάλυση αυτή θα βοηθήσει μετέπειτα στην διεξαγωγή συμπερασμάτων και προτάσεων.

2.2.2 Μικροοικονομική ανάλυση του κλάδου

Απαντήσεις βέβαια θα πρέπει να δοθούν και όσο αφορά το μικρο- περιβάλλον του κλάδου. Κάτι τέτοιο θα γίνει με την χρήση του μοντέλου των «πέντε δυνάμεων» (Porter, M.E. 1980). Οι δυνάμεις αυτές προσδιορίζουν την ένταση και την φύση του ανταγωνισμού στα πλαίσια ενός κλάδου αλλά και τις διάφορες τακτικές-στρατηγικές που μπορούν να ακολουθηθούν.

Απειλή εισόδου νέων επιχειρήσεων:

- Η απειλή εισόδου νέων επιχειρήσεων δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ιδιαίτερα μεγάλη αφού η πρόσβαση στα κανάλια διανομής είναι ιδιαίτερα δύσκολή (χώρες εξωτερικού- συνεργάτες- κυκλώματα παραοικονομίας) και η διαφοροποίηση του προϊόντος είναι πρωταρχικής σημασίας για την επιβίωση και ανάπτυξη της επιχείρησης, πράγμα που απαιτεί πολύχρονη εμπειρία και ιδιαίτερη γνώση.

- Αντιθέτως παράγοντες όπως οι οικονομίες κλίμακας, κοστολογικά πλεονεκτήματα ανεξάρτητα από το μέγεθος και ο φόβος αντίδρασης από τις υπάρχουσες επιχειρήσεις δείχνουν να ευνοούν την είσοδο νέων επιχειρήσεων αλλά σε αντιστάθμισμα με τα προηγούμενα δείχνουν να έχουν μικρότερη σημαντικότητα.

Δύναμη προμηθευτών:

- Όπως προαναφέραμε στην Ελλάδα λειτουργούν 7 εκτροφεία γουνοφόρων ζώων (τα 5 στον νομό Καστοριάς) τα οποία τροφοδοτούν με πρώτη ύλη τον κλάδο αυτό. Η πρώτη ύλη που μπορεί να παραχθεί από αυτά καλύπτει μόνο το 6% περίπου της συνολικής ζήτησης σε ετήσια βάση. Η μεγάλη ζήτηση οδηγεί στην μεγάλη διαπραγματευτική δύναμη των ντόπιων προμηθευτών.

Οι επιχειρήσεις που δεν καλύπτονται από την τοπική αγορά πρώτης ύλης προμηθεύονται από τις αγορές του εξωτερικού¹⁷ που και σε αυτή την περίπτωση οι τιμές δίνονται "FIX" σε κάθε χρονική στιγμή στερώντας έτσι την οποιαδήποτε δυνατότητα διαπραγμάτευσης. Στην περίπτωση αυτή το μέγεθος του αγοραστή είναι ασήμαντο. η διαπραγματευτική δύναμη του προμηθευτή ενισχύεται ακόμα περισσότερο αν λάβουμε υπόψη τον υψηλό βαθμό διαφοροποίησης που παίζει σημαντικό ρόλο στο τελικό προϊόν όπως επίσης και την έλλειψη υποκατάστατων.

- Επίσης η Αξία Ανάλωσης του κλάδου της γουνοποιίας ως ποσοστό της Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής του βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα, κάτι που

¹⁷ Οι σημαντικότεροι προμηθευτές ακατέργαστων γουνοδερμάτων στον κλάδο της γουνοποιίας είναι οι Σκανδιναβικές χώρες και ειδικότερα η Δανία, ενώ ακολουθούν η Γερμανία και οι ΗΠΑ. Αντίθετα τα μερίδια της Ρωσίας αυξάνονται σημαντικά κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών.

επαληθεύει το γεγονός ότι χρησιμοποιεί ιδιαίτερα ακριβές πρώτες ύλες και είναι σε σημαντικό βαθμό εξαρτώμενος, σε ότι αφορά τις τιμές του, από τη διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών του. Επιπρόσθετα, λόγω της σημαντικότητας των πρώτων υλών για τον κλάδο, οι προμηθευτές έχουν την δυνατότητα κάθετης ολοκλήρωσης.

Διαπραγματευτική δύναμη αγοραστών: Η διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών μπορεί να χαρακτηριστεί μεγάλη για τους εξής λόγους:

- Το μέγεθος αυτών είναι μεγάλο και ιδιαίτερα μετά των άνοιγμα νέων αγορών στην ανατολική Ευρώπη. Οι μεγάλες παραγγελίες και οι μαζικές πωλήσεις είναι από τα κύρια χαρακτηριστικά του κλάδου.
- Ο αριθμός των παραγωγών είναι διαρκώς αυξανόμενος. Την τελευταία δεκαετία στην γουνοποιία έχει εισβάλει δυναμικά η Κίνα η Κορέα και το Χονγκ-Κονγκ και έχουν αναδιαμορφώσει πλήρως το σκηνικό της αγοράς αφού μπορούν να ικανοποιούν σχεδόν το ίδιο τα επίπεδα διαφοροποίησης του προϊόντος σε χαμηλότερες όμως τιμές¹⁸.

Απειλή από υποκατάστατα :

- Κατά κύριο λόγο η γούνα θεωρείται είδος πολυτελείας και η ζήτηση της εκτιμάται ότι είναι αρκετά ανελαστική. “Υπαρξη κοντινών υποκατάστατων είναι μόνο αυτή της τεχνητής ή οικολογικής γούνας. το υποκατάστατο αυτό δεν επηρεάζει σημαντικά το καταναλωτικό κοινό που προσεγγίζει ο κλάδος αλλά κυρίως απευθύνεται σε μικρότερες ηλικίες, σε καταναλωτές που δεν έχουν την δυνατότητα να αποκτήσουν μια αληθινή γούνα και σε οικολογικά ευαισθητοποιημένες ομάδες καταναλωτών.

Ανταγωνισμός ανάμεσα στις υπάρχουσες επιχειρήσεις:

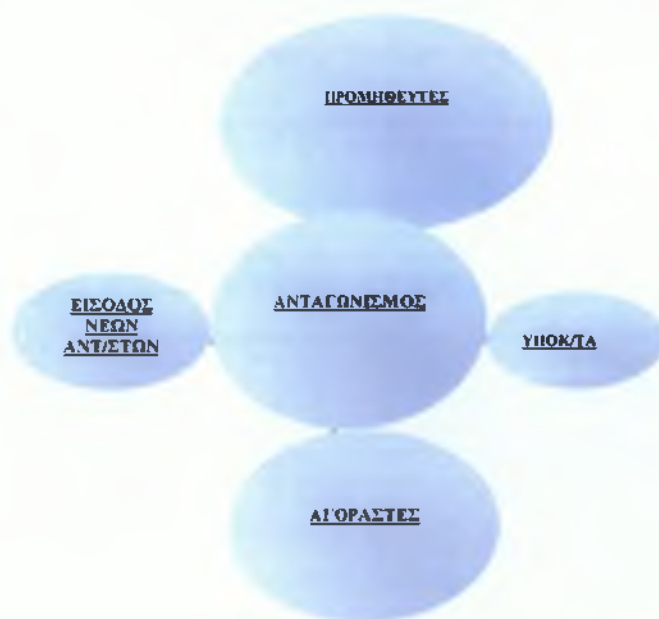
¹⁸ Η διαφοροποίηση του προϊόντος είναι ιδιαίτερα σημαντική. Σε συνθήκες όμως που το επίπεδο διαφοροποίησης ικανοποιείται (ή φαίνεται να ικανοποιείται) σε χαμηλότερη τιμή η δύναμη του αγοραστή σε σχέση με τους ακριβότερους προμηθευτές είναι σαφώς μεγαλύτερη.

- Πολλές από τις επιχειρήσεις του κλάδου έχουν την ίδια δυναμικότητα και μέγεθος, αυτό οδηγεί σε ένταση ανταγωνισμού που αυξάνεται όσο αυξάνεται και ο αριθμός των επιχειρήσεων αυτών.

- Επίσης οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις εκμεταλλευόμενες οικονομίες κλίμακας μπορούν να διαθέσουν τα προϊόντα τους σε χαμηλότερες τιμές από αυτές μικρότερων επιχειρήσεων με αποτέλεσμα πολλές φορές λόγο μείωσης της ζήτησης και του φόβου συσσώρευσης αποθεμάτων (που θα θεωρούνται έξω από την μόδα) να συμπαρασύρονται όλοι σε έναν πόλεμο τιμών. Αυτό επαληθεύετε από και από τα γεγονός ότι το περιθώριο κέρδους στον κλάδο βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα τόσο σε σχέση με τον κλάδο της ένδυσης, όσο και σε σχέση με το σύνολο της μεταποίησης.

- Ένας άλλος παράγων που ενισχύει κατά ένα μέρος την ένταση του ανταγωνισμού είναι η ύπαρξη υψηλών εμποδίων εξόδου. στην συγκεκριμένη περίπτωση ανταποκρίνεται τόσο στο χρηματικό κόστος όσο στην "αιχμαλωσία" πολλών επιχειρηματιών που αφορά το μοναδικό αντικείμενο επαγγελματικής κατάρτισης τους αλλά εμπλέκει και πολλούς συναισθηματικούς παράγοντες (πολύχρονες επιχειρήσεις τριών γενιών, κύρος στην τοπική αγορά). Βέβαια η διαφοροποίηση στα προϊόντα μετριάξει αρκετά την ανταγωνισμό μέσα του κλάδου.

Η παραπάνω ανάλυση μπορεί να αποτυπωθεί συνοπτικά από το παρακάτω διάγραμμα:

Εκτείνοντας περαιτέρω την ανάλυση μας θα ήταν χρήσιμο να δούμε τις επιχειρήσεις του κλάδου της γουνοποιίας κάτω από το πρίσμα της θεωρίας της «ικανότητας κορμού». Στην περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας όπου δραστηριοποιούνται σήμερα η πλειοψηφία των επιχειρήσεων του κλάδου, η γουνοποιία αποτελεί μια από τις κυριότερες μορφές απασχόλησης από τον 16^ο αιώνα.

Αυτό που κυρίως έθεσε τον κλάδο τα προηγούμενα 30 χρόνια ένα από τους δυναμικότερους τις Ελλάδος είναι η υψηλή διαφοροποίηση του προϊόντος. Η διαφοροποίηση αυτή μπορεί να αποδοθεί κυρίως στην υψηλά επίπεδα τεχνογνωσίας για την κατασκευής γούνας που θεωρείτο αποτέλεσμα συσσωρευμένη γνώσης με το πέρασμα των αιώνων.

Αυτή η «ξεχωριστή» γνώση που διαχέεται στις περισσότερες από τις επιχειρήσεις του κλάδου στην Ελλάδα συνδέεται επίσης με την παράλληλη ανάπτυξη διαφόρων τεχνικών και διοικητικών συστημάτων αλλά και με την καθιέρωση «αξιών και κανόνων» που ανταποκρίνονται στην κουλτούρα του κλάδου αυτού.

Κάτι τέτοιο αποτελεί ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα για τον κλάδο αυτό (σε σχέση με τις επιχειρήσεις του εξωτερικού) αφού αυτές οι “ικανότητες κορμού” είναι δύσκολο να αποκτηθούν μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα και δεν μπορούν να μεταφερθούν ή αντιγραφούν αφού η βαθιά τους ενσωμάτωση από τις επιχειρήσεις και συχνά η μη κωδικοποιημένη μορφή τους υπαγορεύουν κάτι τέτοιο. Ασφαλώς δεν θα πρέπει να παραλείψουμε στην προσέγγιση αυτή την εκδοχή της άσκοπης προσκόλλησης σε ορισμένες από αυτές τις ικανότητες κορμού που όχι μόνο δεν αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα αλλά απ’ ότι φαίνεται οδηγεί στην συνεχή κάμψη του.

Πιο συγκεκριμένα η παγκόσμια τάξη πραγμάτων στο διεθνές εμπόριο της γούνας απαιτεί μεγαλύτερη απόδοση βαρύτητας σε στρατηγικές προώθησης και διάθεσης των προϊόντων καθώς και αναδιάρθρωση κάποιων ξεπερασμένων διοικητικών συστημάτων που θα τα καθιστούν πιο ευέλικτα και αποτελεσματικά στις ραγδαίες διεθνής εξελίξεις, κάτι που στο παρόν λείπει από τις περισσότερες Ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΓΟΥΝΟΠΟΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.1 Δράσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού.

Η τοπική αυτοδιοίκηση ανέκαθεν διατηρούσε στενή σχέση με τον κλάδο της γουνοποιίας. Ιδιαίτερα όμως την τελευταία δεκαετία, με μια σειρά πρωτοβουλιών, προσπάθησε να συμβάλει στην επίλυση των προβλημάτων που ταλανίζουν τον κλάδο και την όσο το δυνατόν αρτιότερη οργάνωση και εξειδίκευση του κλάδου μέσω διάφορων ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Αναλυτικότερα αξίζει να αναφερθούμε σε συγκεκριμένες δράσεις του δήμου Καστοριάς οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

Α)Επιτροπή γούνας δήμου Καστοριάς

Η επιτροπή γούνας δήμου Καστοριάς είναι μια 5μελης επιτροπή ,η οποία απαρτίζεται από μέλη του δημοτικού συμβουλίου ,τα οποία εκλέγονται έπειτα από ανοιχτή ψηφοφορία από την ολομέλεια του δημοτικού συμβουλίου .Η θητεία της συγκεκριμένης επιτροπής διαρκεί 2 έτη .Μετά το πέρας της περιόδου αυτής διαλύεται και ορίζεται νέα επιτροπή με τη ίδια ακριβώς διαδικασία. Μόνιμο μέλος και πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται τιμητικά ο δήμαρχος Καστοριάς ,ο οποίος είναι υπεύθυνος και για την ομαλή λειτουργία της .Συνεδριάζει όποτε κριθεί σκόπιμο και έχει ως στόχο την παρακολούθηση των εξελίξεων του κλάδου της γουνοποιίας .Εισηγείται προτάσεις και προτείνει λύσεις που έχουν να κάνουν σχέση με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει κατά διαστήματα ο κλάδος .Στηρίζει οργανωτικά και οικονομικά μέσω διάφορων κονδυλίων πρωτοβουλίες που σχετίζονται άμεσα με τη διαφήμιση και την προβολή του κλάδου της γουνοποιίας.

B) Αδελφοποιήσεις με άλλους δήμους του εξωτερικού

Ο δήμος της Καστοριάς την τελευταία δεκαετία, έπειτα από δική του πρωτοβουλία προέβη σε αδελφοποίηση με δυο μεγάλους δήμους του εξωτερικού. Η πρώτη πόλη με τη οποία υπέγραψε σύμφωνο αδελφοποίησης είναι ο δήμος του Κίεβου, πρωτεύουσας της Ουκρανίας. Ο δήμαρχος της πόλης με μια αντιπροσωπεία καστοριανών επιχειρηματιών επισκέφθηκε την πόλη του Κίεβου, όπου υπέγραψε με τον Ουκρανό ομόλογο του σύμφωνο συνεργασίας μεταξύ των δυο πόλεων, σε τομείς πολιτισμού, τεχνογνωσίας και οικονομικού ενδιαφέροντος θεμάτων.

Επρόκειτο για μια ιδιαίτερη επιτυχία διότι με την αδελφοποίηση αυτήν άνοιξε ο δρόμος για τους καστοριανούς επιχειρηματίες σε μια νέα αγορά για την πώληση των προϊόντων. Ακόμη και σήμερα, πολλοί καστοριανοί επιχειρηματίες διατηρούν καταστήματα στην πόλη του Κίεβου τα οποία τους αποφέρουν μεγάλα κέρδη λόγω της υψηλής ζήτησης που επικρατεί. Επίσης ο δήμος του Κίεβου διοργανώνει περιοδικά εκδρομές στην πόλη της Καστοριάς όπου οι εκδρομείς προβαίνουν στην αγορά γουναρικών από τις εγχώριες επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι πωλήσεις τελικών προϊόντων γούνας από τις εγχώριες επιχειρήσεις. Η δεύτερη αδελφοποίηση που προέβη ο δήμος της Καστοριάς είναι με τον δήμο του Χαινίνγκ, πόλης της νοτιοανατολικής Κίνας.

Η συγκεκριμένη επιλογή δεν μπορεί να θεωρηθεί τυχαία αλλά σχεδιάστηκε από τους τοπικούς παράγοντες διότι στην χώρα της Κίνας αυτή τη στιγμή έχει μεταφερθεί το 40% της παγκόσμιας βιομηχανίας γούνας. Οι κινέζοι επιχειρηματίες διατηρούν μεγάλες βιοτεχνίες κατεργασίας ειδών γουναρικής και έχουν αυξήσει τις πωλήσεις τους στην παγκόσμια αγορά λόγω του χαμηλού κόστους παραγωγής (φθηνά εργατικά). Έτσι ο δήμαρχος Καστοριάς συνοδευμένος από παράγοντες της τοπικής οικονομίας μετέβη στο Χαινίνγκ, υπέγραψε σύμφωνο αδελφοποίησης με τον κινέζο ομόλογο του και από εκείνη την στιγμή και μετά ολοένα και περισσότεροι

καστοριανοί επιχειρηματίες έστησαν επιχειρήσεις στην Κίνα, όπου πωλούν τόσο τα προϊόντα τους, όσο και τις γνώσεις τους γύρω από την επεξεργασία των ειδών γουναρικής.

Γ) Συμμετοχή του δήμου στην Ε.ΔΗ.ΚΑ ΑΕ

Ο δήμος Καστοριάς μετέχει στην ΕΔΗΚΑ ΑΕ με μόνιμο αντιπρόσωπο. Κατά τις συνεδριάσεις του συμβουλίου της εδηκα προτείνει λύσεις και προβάλλει σκέψεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του κλάδου. Η σημαντικότερη δράση της ΕΔΗΚΑ Α.Ε είναι η διοργάνωση της διεθνούς έκθεσης γούνας που λαμβάνει χώρα στις εγκαταστάσεις του εκθετηρίου κάθε χρόνο με την συμμετοχή όλων των τοπικών παραγωγών αλλά και εκθετών από όλο τον κόσμο. Είναι το σημαντικότερο επιχειρηματικό γεγονός για την οικονομία της Καστοριάς, γι' αυτό και ο δήμος της Καστοριάς στηρίζει την έκθεση σε τομείς μάρκετινγκ και διαφήμισης. Διατηρεί περίπτερο καθ' όλη την διάρκεια του έτους όπου προσφέρει τουριστικές πληροφορίες και η δράση του περίπτερου κορυφώνεται κατά την διάρκεια της διεθνούς έκθεσης όπου διανέμει τουριστικό υλικό με πληροφορίες για την ιστορία της πόλης, τα καταλύματα, τα αξιοθέατα και πληροφορίες για τις επιχειρήσεις επεξεργασίας γουναρικών.

Θα πρέπει να αναφέρουμε στο συγκεκριμένο σημείο την συμμετοχή του δήμου και σε λοιπές εκθέσεις γούνας του εξωτερικού, όπου συμβάλλει έτσι στην καλύτερη προβολή της πόλης.

Δ) Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Δήμου Καστοριάς

Ο δήμος Καστοριάς, στα πλαίσια της πολιτικής που εφαρμόζει τα τελευταία χρόνια και των ενεργειών που κάνει γύρω από τον κλάδο της γουνοποιίας διοργανώνει μέσω του Κ.Ε.Κ μια σειρά σεμιναρίων γύρω από την τέχνη της γουνοποιίας, και τις σύγχρονες μεθόδους διανομής των προϊόντων γούνας.

Όσον αφορά το πρώτο θέμα των σεμιναρίων, απευθύνεται στους εργαζομένους των διαφόρων τομέων του κλάδου, και έχει ως στόχο την επιμόρφωση αυτών γύρω από τις νέες μορφές επεξεργασίας της γούνας.

Ο δεύτερος κύκλος των σεμιναρίων απευθύνεται σε επιχειρηματίες του κλάδου και έχει ως στόχο την επιμόρφωση τους γύρω από θέματα προώθησης του προϊόντος, το άνοιγμα νέων αγορών και την μορφή επιχειρηματικότητας που θα πρέπει να ακολουθηθεί έτσι ώστε οι εγχώριες επιχειρήσεις να καταφέρουν να πετύχουν τον τελικό τους στόχο που δεν είναι άλλος από την καλύτερη προώθηση των τελικών προϊόντων γούνας.

Σε μια σύντομη συζήτηση που είχαμε με τον διευθυντή του Κ.Ε.Κ, κ. Παναγιώτη Μέλιο, μας τόνισε πως η ζήτηση που υπάρχει για την παρακολούθηση των συγκεκριμένων σεμιναρίων έχει ξεπεράσει κάθε προσδοκία, και αυτό δείχνει την ανάγκη που υπάρχει στους εμπλεκόμενους φορείς της γούνας για επιμόρφωση, αλλά δείχνει επίσης την μεγάλη ανεργία που εμφανίζει την τελευταία περίοδο ο κλάδος, διότι η επιδοτούμενη μορφή αυτών των σεμιναρίων αποτελεί ένα μικρό μεν αλλά ιδιαίτερα σημαντικό βοήθημα για τους άνεργους του κλάδου.

Ε) Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καστοριάς και διεθνής Έκθεση Γούνας

Ίσως ένα από τα σημαντικότερα εμπορικά γεγονότα του κλάδου της γουνοποιίας στο νομό αλλά και σε διεθνές επίπεδο είναι η διοργάνωση της διεθνούς γούνας Καστοριάς η οποία διοργανώνεται σε ετησία βάση από τον σύνδεσμο γουνοποιών Καστοριάς με την αμέριστη συμπαράσταση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Καστοριάς. Η διεθνής έκθεση γούνας Καστοριάς έχει μακρά παράδοση στον χώρο της γούνας και ξεκίνησε να διοργανώνεται το 1978 στις εγκαταστάσεις του παλαιού γεροκομείου Δήμου Καστοριάς. Με την πάροδο του χρόνου, η έκθεση απέκτησε μεγάλη φήμη και ολοένα και μεγαλύτερος αριθμός εκθετών από την Ελλάδα και από όλο τον κόσμο κατέφθανε στην πόλη της Καστοριάς με αποτέλεσμα η ανάγκη για δημιουργία νέων εγκαταστάσεων όπου θα φιλοξενούταν ο μεγάλος αριθμός εκθετών γινόταν εντονότερη.

Έτσι δημιουργήθηκε ένα σύγχρονο εκθεσιακό κέντρο, στα όρια του δήμου Καστοριάς, που με την πάροδο του χρόνου μετεξελίχθηκε στην Ε.ΔΗ.ΚΑ Α.Ε, της οποίας την σύσταση και ιδιότητα αναλύσαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο.

Η νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καστοριάς, έχει επωμιστεί την προβολή και διαφήμιση της διεθνούς έκθεσης γούνας και μέσω της ιστοσελίδας της ή των τουριστικών οδηγών όπου κατά περιόδους εκδίδει αναφέρεται εκτενώς στην ιστορία και τις δραστηριότητες της διεθνούς έκθεσης γούνας. Επίσης η Νομαρχία Καστοριάς μετέχει με μόνιμο μέλος στο διοικητικό συμβούλιο της Ε.ΔΗ.ΚΑ Α.Ε., στο οποίο προτείνει λύσεις για τα προβλήματα των μελών της και τρόπους για την καλύτερη προβολή της εταιρείας και του κλάδου γενικότερα.

3.2 Εφαρμογή Κοινοτικών Προγραμμάτων στον κλάδο της Γουνοποιίας

Ίσως μια από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες της περιφέρειας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α και Β βαθμού ήταν η εκμετάλλευση ορισμένων κοινοτικών προγραμμάτων και συγκεκριμένα του LEADER 2, μέσα από το οποίο προωθήθηκε μια σειρά μέτρων τα οποία είχαν ως τελικό στόχο την βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης του κλάδου της γουνοποιίας.

Αρωγός σ' αυτήν την φιλόδοξη και σημαντική προσπάθεια στάθηκε και η κεντρική διοίκηση μέσω του κέντρου ελληνικής γούνας το οποίο είναι ο επίσημος φορέας του κράτους για τον κλάδο της γούνας. Παρακάτω αναλύουμε τα σημαντικότερα από τα κοινοτικά προγράμματα που εφαρμόστηκαν ή εφαρμόζονται ακόμη και σήμερα στον νόμο Καστοριάς και σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον κλάδο

3.2.1 LEADER II

Στρατηγικοί στόχοι του ΚΕΓ στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER II ήταν:

- η ανάπτυξη του κλάδου της εκτροφής των γουνοφόρων ζώων
- η στήριξη του κλάδου της Ελληνικής γουνοποιίας

• η παραγωγή ενός ακόμη προϊόντος αξίας ζωικής παραγωγής του οποίου η παραγωγή ευνοείται από τις υπάρχουσες περιβαλλοντικές – κλιματολογικές συνθήκες (σύμφωνα με τελευταίες έρευνες η περιορισμένη ηλιοφάνεια και ιδιαίτερα η μικρή διάρκεια της ημέρας στις βόρειες χώρες αποτελούν μειονέκτημα στην τελική ποιότητα των γουνοφόρων ζώων).

Για την εκπλήρωση αυτών των στόχων το ΚΕΓ επέβλεψε και υλοποίησε σε μεγάλο βαθμό τα κάτωθι:

- Κατασκευή Κεντρικής Κουζίνας -παρασκευαστηρίου τροφών για γουνοφόρα ζώα (ένα από τα μεγαλύτερα Ιδιωτικά έργα - προϋπολ. 560 εκατομ. Δραχμών - με την μεγαλύτερη δημόσια δαπάνη - 280 εκ. δραχμές - στα πλαίσια της ΚΠ LEADER II).

- Ανάπτυξη 5 εκτροφείων γουνοφόρων ζώων (δημιουργία νέων, εκσυγχρονισμός υπαρχόντων), συνολικού προϋπολογισμού 241 εκ. δραχμών με δημόσια δαπάνη 144 εκ. δραχ.

- Κατάρτιση όλων των άμεσα και έμμεσα εμπλεκομένων στην συνολική πρόταση

- Μεταφορά τεχνογνωσίας του επιτυχημένου Σκανδιναβικού μοντέλου εκτροφής γουνοφόρων ζώων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την υλοποίηση των έργων έγινε από κοινού με τους επενδυτές μεγάλη προσπάθεια ώστε το τελικό αποτέλεσμα να είναι το επιθυμητό και να αποφέρει τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη στον κλάδο εκτροφής γουνοφόρων ζώων και τελικά στην τοπική ανάπτυξη.

Οι βασικές αρχές που ακολουθήθηκαν κατά την εφαρμογή του προγράμματος ήταν οι εξής:

- Οι δράσεις (έργα και ενέργειες) συνδέθηκαν μεταξύ τους και αποτελούν μια ολοκληρωμένη πρόταση για την ανάπτυξη του Κλάδου εκτροφής των γουνοφόρων ζώων (Ίδρυση Εκτροφείων –Παραγωγή-Επιστημονική στήριξη – Κατάρτιση – Εμπορία – Βιωσιμότητα- Περιβάλλον)

- Τα υλοποιηθέντα έργα δεν ήταν αποτέλεσμα αποκλειστικά κεντρικού σχεδιασμού αλλά προτάσεις των ιδίων των εκτροφέων και των λοιπών συλλογικών φορέων της περιοχής.

- Όλα τα έργα και ενέργειες εντάσσονται σε μια ενιαία στρατηγική ανάπτυξης που εκπονεί το ΚΕΓ για τον κλάδο της γούνας σε όλες τις βαθμίδες του (πρώτη ύλη, μεταποίηση, εμπορία) και της περιοχής της Δυτικής Μακεδονίας γενικότερα.

Το υλοποιούμενο πρόγραμμα αποτελεί μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της ανάπτυξης του κλάδου της εκτροφής των γουνοφόρων ζώων – μια θεματική παρέμβαση – και η περαιτέρω χρηματοδότηση του ενόψει του LEADER + θα συμβάλλει στην ανάπτυξη των αγροτικών και πλέον δοκιμαζόμενων περιοχών της Δυτικής Μακεδονίας.

Αναδιοργανώνοντας και ανασυγκροτώντας την πολιτική του και τις στρατηγικές του το ΚΕΓ επιθυμεί να τις κατευθύνει ανάλογα με την εξέλιξη των αγορών, να εισαγάγει περισσότερη ευελιξία και να διευκολύνει την εργασία του Υπουργείου και των Διευθύνσεων Γεωργίας των κατά τόπου ΟΤΑ και κατ' επέκταση των Περιφερειών. Επιθυμεί επίσης ,να ενισχύσει την περιβαλλοντική διάσταση και κυρίως την αειφόρο ανάπτυξη και σε άλλες αγροτικές περιοχές της χώρας που θα επιθυμούσαν την ανάπτυξη του κλάδου εκτροφής γουνοφόρων ζώων έτσι ώστε σε συνολικό επίπεδο να ωφεληθεί ο κλάδος της Ελληνικής Γουνοποιίας.

3.3 Συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης σε δράσεις της κεντρικής διοίκησης

3.3.1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας 4.2.2.

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Βιομηχανίας Μέτρο 4.2.2 και κατά το διάστημα 1995 - 2001 το Κέντρο Ελληνικής Γούνας επιχορηγήθηκε με το συνολικό ποσό των 994.568.000 δραχμών για την υλοποίηση του έργου "Βελτίωση λειτουργίας και ανάπτυξη δραστηριοτήτων του κλαδικού ινστιτούτου "Κέντρο Ελληνικής Γούνας Α.Ε." .

Κύριος στόχος του έργου ήταν η βελτίωση των υφιστάμενων και η ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων του Κέντρου Ελληνικής Γούνας Α.Ε. στους τομείς έρευνας αγοράς, πληροφόρησης και ενημέρωσης των επιχειρήσεων του κλάδου της ελληνικής γουνοποιίας, προβολής του κλάδου, σχεδιασμού και ανάπτυξης νέων προτύπων γουνοποιητικών προϊόντων καθώς και άλλων συναφών και υποστηρικτικών ενεργειών, προκειμένου να συμβάλει στην ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων του κλάδου της Ελληνικής Γουνοποιίας.

Στα πλαίσια αυτού πραγματοποιήθηκαν :

Έρευνες - Μελέτες (Έρευνα αγοράς Ευρωπαϊκής Ένωσης, Έρευνα εισόδου των ελληνικών γουναρικών στις χώρες της ανατολικής Ασίας, ερευνά αναζήτησης προτύπων - εμπειρικών και διεθνών για την εφαρμογή πιστοποίησης ποιότητας των γουναρικών, Έρευνες δημιουργίας νέων προϊόντων)

Ενέργειες προβολής και προώθησης των προϊόντων του κλάδου (συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις, οργάνωση ανάλογων εκδηλώσεων προβολής - δειγματισμοί, οργάνωση συναντήσεων επιχειρηματιών, εκτύπωση διαφημιστικών εντύπων, τηλεοπτικών σποτ, παραγωγή βιντεοκασετών και cd, διαφημιστικές καταχωρήσεις σε διεθνή περιοδικά)

Ενέργειες χρήσης νέων τεχνολογιών για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κλάδου (ίδρυση κόμβου Internet στην Καστοριά και Σιάτιστα, εγκατάσταση και ανάπτυξη ειδικού software για δημιουργία και λειτουργία τράπεζας πληροφοριών για τον κλάδο της γούνας, εφαρμογή συστήματος cad (σχεδιασμός παραγωγή πατρών με Η/Υ).

Ενέργειες παροχής υποστηρικτικών συμβουλών (λειτουργία γραφείου υποστήριξης, ίδρυση σχεδιαστικού κέντρου) Ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού σε θέματα σχεδίου (design), ποιότητας, αποτελεσμάτων των υλοποιηθέντων ερευνών, διοργανώνοντας ενημερωτικές ημερίδες, επιδείξεις. Στα πλαίσια αυτών των ενεργειών υλοποίησε και ένα διεθνές επιστημονικό συνέδριο γούνας.

3.3.2 Έργα υποδομής

Στα πλαίσια της στήριξης του νομού από την απομόνωση, η κεντρική διοίκηση δέχτηκε τις εισηγήσεις κάποιων τοπικών φορέων για εκτέλεση έργων τα οποία μακροπρόθεσμα θα έδιναν στον νόμο άλλη δυναμική.

Τα έργα αυτά αφορούσαν στην βελτίωση των οδικών και εναέριων δικτύων πρόσβασης στο νομό, και ήταν αποτέλεσμα μελέτης των τοπικών παραγόντων του νομού, φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του επιχειρηματικού κύκλου.

Εντάχθηκαν λοιπόν στο 2 ΚΠΣ και έπειτα από μια διεργασία ετών ολοκληρώθηκαν και παραδόθηκαν στους κατοίκους του νόμου. Αυτά τα δυο σημαντικά έργα είναι:

Η Παραεγνατία οδός, η οποία είναι ένας κάθετος άξονας που συνδέει την πόλη της Καστοριάς με την Εγνατία οδό μειώνοντας έτσι την ταλαιπωρία και την απόσταση από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Έτσι ενώ παλαιότερα για να φτάσει κάποιος στην Θεσσαλονίκη χρειαζόταν 4 ώρες, σήμερα χρειάζεται μόλις δυο. Είναι ένα έργο ζωτικής σημασίας για τον νομό και την πόλη της Καστοριάς διότι με αυτόν τον οδικό άξονα έφυγε από την απομόνωση και ολοένα και μεγαλύτερος αριθμός επισκεπτών καταφτάνει στην πόλη, αυξάνοντας έτσι τον τουρισμό και βελτιώνοντας την οικονομική κατάσταση πολλών επιχειρήσεων λόγω της αύξησης των πωλήσεων τους.

Το δεύτερο εξίσου σημαντικό έργο είναι η επέκταση του αεροδιαδρόμου του κρατικού αερολιμένα Αριστοτέλης και η μετατροπή του σε διεθνή. Είναι το σημαντικότερο από τα έργα που έχουν εκτελεσθεί στον νόμο την τελευταία δεκαετία, διότι με αυτόν τον τρόπο δόθηκε η δυνατότητα για προσγείωση μεγάλων αεροσκαφών από το εξωτερικό απευθείας στην Καστοριά. Έτσι κατά περιόδους καταφθάνουν στην Καστοριά πτήσεις από διάφορα μέρη της Ευρώπης με ξένους επισκέπτες οι οποίοι συνδυάζουν τις εμπορικές τους συναλλαγές με μια τουριστική απόδραση στην όμορφη Καστοριά.

Τα μακροπρόθεσμα οφέλη από την μετατροπή του αερολιμένα σε διεθνή θα είναι πολλά, διότι με αυτόν τον τρόπο θα επιτευχθεί αύξηση του τουρισμού και πιθανότατα αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων της γούνας .

3.4 Πρωτογενής Έρευνα σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση και τις προοπτικές του κλάδου της γουνοποιίας με στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και φορείς του κλάδου.

Για να είμαστε σε θέση να συνάγουμε συμπεράσματα σχετικά με τις προοπτικές του κλάδου, διενεργήσαμε πρωτογενή έρευνα με ανοικτές ερωτήσεις απευθυνόμενοι σε βασικά στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης και του κλάδου γενικότερα. Ειδικότερα απευθυνθήκαμε στα εξής στελέχη: (1) Δήμαρχος Δήμου Καστοριάς, (2) Νομάρχης Καστοριάς, (3) Πρόεδρος του Συνδέσμου Γουνοποιών, και (4) Πρόεδρος της ΕΔΗΚΑ ΑΕ. Οι δύο γενικές ερωτήσεις που τους απευθύναμε αφορούσαν: η πρώτη την υφιστάμενη κατάσταση του κλάδου και η δεύτερη για το ποιες είναι οι προοπτικές του κλάδου και τι πρέπει να γίνει έτσι ώστε ο κλάδος να μπορέσει να ξεπεράσει την κρίση που αντιμετωπίζει.

Αρχικά συναντήσαμε τον Νομάρχη Καστοριάς, κ. Λιάντση Κωνσταντίνο, ο οποίος με προθυμία δέχτηκε να συζητήσει μαζί μας και να απαντήσει τα δυο ερωτήματα που του απευθύναμε. Όσο αφορά την υφιστάμενη κατάσταση του κλάδου της γουνοποιίας, μας απάντησε ότι τα τελευταία 8 έτη, ο κλάδος αντιμετωπίζει μια έντονη κρίση, η οποία οφείλεται σε δυο παράγοντες. Ο πρώτος παράγοντας όπως μας τόνισε, που οδήγησε τον κλάδο της γουνοποιίας στο συγκεκριμένο επίπεδο, είναι η ενασχόληση των χωρών της Άπω Ανατολής, και ιδιαίτερα της Κίνας και του Χονγκ Κονγκ, με τον κλάδο της γουνοποιίας, με αποτέλεσμα, λόγω κυρίως του χαμηλού εργατικού κόστους, τα προϊόντα της γούνας προσφέρονται από τις κινέζικες επιχειρήσεις σε ανταγωνιστικότερες τιμές. Έτσι η αγορά στράφηκε σ αυτές τις χώρες λόγω των ανταγωνιστικότερων τιμών, με αποτέλεσμα οι ελληνικές επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν μείωση των πωλήσεων και δημιουργία αποθεμάτων τα οποία λόγω του υψηλού κόστους αποτέλεσαν καταστροφή για την ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεων.

Όσο αφορά το δεύτερο ερώτημα που του απευθύναμε, εμφανίστηκε ιδιαίτερα απαισιόδοξος για τις προοπτικές του κλάδου. Η μόνη διέξοδος για να καταφέρει ο κλάδος να ορθοποδήσει είναι, κατά την άποψη του, η καθετοποίηση του κλάδου με

την δημιουργία μεγάλων επιχειρήσεων, οι οποίες θα είναι άκρως ανταγωνιστικές και θα μετέχουν σε όλα τα επίπεδα παραγωγής, από την παραγωγή της πρώτης ύλης έως και την προώθηση των προϊόντων τους, με εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων παραγωγής οι οποίες θα δώσουν στις επιχειρήσεις την δυνατότητα να βελτιώσουν τόσο την ποιότητα των τελικών προϊόντων γούνας όσο και να μειώσουν το κόστος παραγωγής με τελικό αποτέλεσμα την αύξηση των πωλήσεων τους και κατά συνέπεια την αύξηση των εσόδων τους.

Στα πλαίσια της ερευνάς επισκεφθήκαμε τον Δήμαρχο Καστοριάς κ. Παπουλίδη Δημήτριο, όπου του απευθύναμε τα ίδια ακριβώς ερωτήματα που αφορούν τον κλάδο της γουνοποιίας.

Η απάντηση που πήραμε στο πρώτο ερώτημα που έχει να κάνει σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση του κλάδου της γουνοποιίας, ήταν ότι ο κλάδος αντιμετωπίζει μεγάλη κρίση η οποία όπως υποστήριξε οφείλεται σε αρκετούς παράγοντες με σημαντικότερους εξ αυτών την οικονομική κρίση που ξέσπασε στην Ρωσία, όπου βάσει επίσημων στοιχείων θεωρείται η μεγαλύτερη αγορά γούνας την τελευταία 20ετία, με αποτέλεσμα να μειθούν κατά πολύ οι πωλήσεις και τα έσοδα των μεταποιητικών επιχειρήσεων του νομού. Ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας που επηρέασε αρνητικά στην πορεία του κλάδου της γουνοποιίας, ήταν η ελλιπής οργάνωση των επιχειρήσεων του κλάδου τόσο στον τομέα παραγωγής όσο και στον τομέα προώθησης των τελικών προϊόντων γούνας. Η παγκοσμιοποίηση και το άνοιγμα νέων αγορών απαιτεί την δημιουργία μεγάλων και σύγχρονων επιχειρήσεων οι οποίες θα μπορούν να προσαρμόζονται στην διαρκώς μεταβαλλόμενη διεθνή σκηνή. Ο κλάδος δεν έχει πιθανότητες να ανταπεξέλθει στην διεθνή σκηνή, αν δεν αναδιοργανωθεί και δεν αποβληθεί η σημερινή μορφή των εγχωρίων επιχειρήσεων όπου κατά το μεγαλύτερο ποσοστό είναι μικρές ατομικές επιχειρήσεις οικογενειακής μορφής με περιορισμένες δυνατότητες, τόσο στον κλάδο της παραγωγής όσο και σε αυτόν της εμπορίας και του μάρκετινγκ.

Όσο αφορά τις προοπτικές που φαίνεται να εμφανίζει ο κλάδος, όπως μας τόνισε, δεν είναι ευοίωνες ούτε διαγράφεται θετικό το μέλλον της γουνοποιίας αν δεν αναδιοργανωθεί ο κλάδος σε τομείς παραγωγής, εμπορίου, αλλά ιδιαιτέρως στον τομέα της παραγωγής πρώτων υλών (γουνοδερμάτων). Ο κλάδος εκτροφής

γουνοφόρων ζώων τα τελευταία δέκα χρόνια αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς αλλά δεν έχει φτάσει ακόμη σε εκείνο το σημείο όπου θα μπορέσει να θεωρηθεί ως συγκριτικό πλεονέκτημα του νομού έναντι άλλων χωρών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της γουνοποιίας.

Αναφερόμενος στην πρόσφατη επίσκεψή του στην Κίνα και στην πόλη του Χαινίγκ, στα πλαίσια της αδελφοποίησης που προέβη ο Δήμος Καστοριάς με τον Δήμο της πόλης του Χαινίγκ, τόνισε ότι μια πόλη 60.000 κατοίκων με πολύ μικρή γνώση στην κατεργασία της γούνας κατάφερε να εξελιχθεί σε μια από τις δυναμικότερες πόλεις της Ασίας στον τομέα παραγωγής-εκτροφής γουνοφόρων ζώων, με αποτέλεσμα να προσελκύσει εμπόρους από όλο τον κόσμο για αγορά πρώτης ύλης και λόγω της χαμηλότερης τιμής πώλησης, λόγω του μειωμένου κόστους παραγωγής, κατάφερε να καθιερωθεί στην παγκόσμια αγορά γούνας ως ένα από τα σημαντικότερα διεθνή κέντρα πώλησης πρώτης ύλης. Εάν ο επιχειρηματικός κύκλος του νομού καταφέρει να δραστηριοποιηθεί σε μεγαλύτερο βαθμό στον κλάδο εκτροφής γουνοφόρων ζώων, θα αποτελέσει συγκριτικό πλεονέκτημα για τις επιχειρήσεις του νομού, γιατί θα μειωθεί κατά πολύ το κόστος της πρώτης ύλης, με αποτέλεσμα τα τελικά προϊόντα του κλάδου να γίνουν ανταγωνιστικότερα στο επίπεδο της τιμής και σε συνδυασμό με την πολυετή εμπειρία στην κατεργασία και παραγωγή τελικών προϊόντων η υφιστάμενη κατάσταση θα μεταβληθεί θετικά και ο κλάδος θα καταφέρει να επανέλθει σε παλαιότερα επίπεδα.

Η ανεργία όπως μας τόνισε έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια δραματικά και αυτό έχει οδηγήσει μεγάλο μέρος του πληθυσμού στην εσωτερική μετανάστευση. Ο νομός εξαρτάται απ την πορεία του κλάδου, γι αυτό και θα πρέπει άμεσα να ληφθούν μέτρα και να γίνουν όλες οι απαραίτητες ενέργειες για να καταφέρει ο νομός να ορθοποδήσει και να βγει από το αδιέξοδο στο οποίο έχει περιέλθει.

Ο πρόεδρος του συνδέσμου γουνοποιών Καστοριάς κ. Λάζαρος Φωτιάδης, μας έκανε αρχικά μια ανάλυση της συμβολής του συνδέσμου τα τελευταία 30 χρόνια. Ενδεικτικά αξίζει να αναφέρουμε πως ο σύνδεσμος έχει ιδρυθεί με σκοπό την διασφάλιση των συμφερόντων των γουνοποιών και την καλύτερη οργάνωση σε τομείς όπως η προβολή του κλάδου στην παγκόσμια αγορά γούνας, την

διοργάνωση σε συνεργασία με άλλους φορείς της διεθνής έκθεσης γούνας που πραγματοποιείται στον εκθεσιακό χώρο της Ε.ΔΗ.ΚΑ. Α.Ε.

Στη συνέχεια μας απάντησε στις δυο ερωτήσεις σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση του κλάδου και τις προοπτικές που εμφανίζει ο κλάδος στα επόμενα χρόνια.

Όσο αφορά την υφιστάμενη κατάσταση του κλάδου, μας ανέφερε πως η πορεία του κλάδου τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα μετά την οικονομική κρίση της Ρωσίας είναι φθίνουσα, με αποτέλεσμα μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων να έχει διακόψει την λειτουργία του λόγω χρεών. Η κρίση αυτή λοιπόν της Ρωσικής οικονομίας αποτέλεσε το σημαντικότερο παράγοντα για την κρίση που παρουσίασε ο κλάδος.

Σήμερα δραστηριοποιούνται περίπου 1000 επιχειρήσεις αριθμός πολύ μικρότερος από οποιαδήποτε άλλη περίοδο. Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις της γούνας έχουν αντιμετωπίσει έντονο ανταγωνισμό από επιχειρήσεις άλλων χωρών, διότι δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις διεθνείς συγκυρίες και λόγω του μικρού μεγέθους των περισσότερων από τις επιχειρήσεις του κλάδου, δεν είναι δυνατό να συναγωνιστούν τις μεγάλες ανώνυμες εταιρίες του κλάδου, τόσο στον τομέα του εμπορίου, όπως και στον τομέα της παραγωγής τελικών προϊόντων. Άρα όσο υπάρχουν στον κλάδο μικρές ατομικές επιχειρήσεις περιορισμένων δυνατοτήτων, δεν υπάρχει περίπτωση να καταφέρει ο κλάδος των Ελλήνων γουνοποιών να ανταγωνιστεί τις μεγάλες επιχειρήσεις χωρών από τη Κίνα και το Χονγκ Κονγκ.

Οι προοπτικές που φαίνεται να έχει ο κλάδος της γούνας είναι θετικές αν αναλογιστεί κανείς το γεγονός ότι η συνολική ζήτηση τελικών προϊόντων γούνας την τελευταία δεκαετία έχει αυξηθεί αρκετά και η πορεία του κλάδου σε παγκόσμιο επίπεδο προμηνύεται θετική. Οι ελληνικές γουνοποιητικές επιχειρήσεις έχουν την δυνατότητα να εκμεταλλευτούν την διεθνή συγκυρία και να πετύχουν αύξηση των πωλήσεων των τελικών προϊόντων γούνας, αρκεί να συνεργαστούν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς τόσο στον τομέα της παραγωγής πρώτης ύλης, όπως και σε επίπεδο προώθησης των προϊόντων του κλάδου στα διεθνή κανάλια διανομής του προϊόντος. Οι εγχώριες επιχειρήσεις έχουν έναντι των λοιπών ανταγωνιστών του κλάδου ένα μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα που δεν είναι άλλο από την πολυετή παράδοση και την ποιότητα του τελικού προϊόντος. Εάν επιτευχθεί μείωση του

κόστους παραγωγής μέσω της εγχώριας παραγωγής πρώτης ύλης, σε συνδυασμό με τους παραπάνω σημαντικούς παράγοντες θα επιτευχθεί το επιθυμητό που δεν είναι άλλο από την καθιέρωση της καστοριανής γούνας ως την καλύτερη ποιοτικά σε διεθνές επίπεδο.

Ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας του κλάδου της γούνας δέχτηκε να μας συναντήσει και να δεχτεί να συζητήσει μαζί μας για την κατάσταση που επικρατεί στον κλάδο της γούνας είναι ο πρόεδρος του εκθετηρίου - δημοπρατηρίου Καστοριάς (ΕΔΗΚΑ Α.Ε) κ. Δημήτριος Μυλωνάς.

Σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση του κλάδου τόνισε πως βάσει επισήμων στοιχείων που είναι καταγεγραμμένα στα αρχεία της εταιρείας, οι πωλήσεις της εταιρείας παρουσιάζουν κατακόρυφη πτώση και διαρκώς εμφανίζεται το φαινόμενο της απομάκρυνσης από τον κλάδο ολοένα και περισσότερων επιχειρήσεων. Η αρνητική εικόνα που παρουσιάζει ο κλάδος τα τελευταία χρόνια οφείλεται σε μεγαλύτερο ποσοστό στην ανάπτυξη μεταποιητικών επιχειρήσεων σε χώρες με χαμηλό κόστος παραγωγής (Κίνα), με αποτέλεσμα μεγάλο ποσοστό των παραδοσιακών αγοραστών της Ελληνικής Γούνας να στραφεί στις προαναφερθείσες αγορές λόγω της χαμηλότερης προσφερόμενης τιμής του τελικού προϊόντος.

Έτσι οι εγχώριες επιχειρήσεις αναγκάστηκαν να μειώσουν την τιμή του τελικού προϊόντος προκειμένου να αποφύγουν την δημιουργία αποθεμάτων, προσφέροντάς το σε τιμές πολύ χαμηλότερες ακόμη και από το κόστος παραγωγής. Η ζημία ήταν ανυπολόγιστη και έτσι πολλές επιχειρήσεις δεν άντεξαν τις πιέσεις και διέκοψαν την λειτουργία τους.

Η σημερινή κατάσταση του κλάδου δεν δείχνει να μεταβάλλεται και οι προοπτικές του κλάδου προμηνύονται αρνητικές.

Ένα σύγχρονο φαινόμενο που παρουσιάζεται στην ελληνική γουνοποιία είναι η εγκατάσταση πολλών επιχειρήσεων σε χώρες με χαμηλότερο κόστος παραγωγής, όπως η Ρωσία και η Κίνα. Το φαινόμενο αυτό γίνεται διαρκώς εντονότερο και με αυτές τις συνθήκες δεν υπάρχουν θετικές προοπτικές για την ανάπτυξη του κλάδου της γουνοποιίας στο νομό.

Η πολιτεία και οι εμπλεκόμενοι φορείς θα πρέπει να λάβουν σημαντικές αποφάσεις και μέτρα για να καταφέρουν έστω και σε αυτό το οριακό σημείο να

διασώσουν τον κλάδο και κατά συνέπεια ένα ολόκληρο νομό που τόσο πολύ εξαρτάται από την πορεία του κλάδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Από την παραπάνω ανάλυση που επιχειρήθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια της εργασίας, προσπαθήσαμε να αγγίξουμε έστω και επιδερμικά την υφιστάμενη κατάσταση του κλάδου, τις ιδιαιτερότητες που εμφανίζει και τις προοπτικές για ανάπτυξη που διαφαίνονται να υπάρχουν μέσα από την παρουσίαση κάποιων οικονομικών (μάκρο, μικρο) μεγεθών που τόσο επηρεάζουν τον κλάδο της γουνοποιίας.

Από την ανάλυση του κλάδου προέκυψαν τα εξής στοιχεία (ποσοτικά, ποιοτικά), τα οποία επηρεάζουν άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά την πορεία του κλάδου:

1. Ο κλάδος της γουνοποιίας αποτελεί την κύρια ενασχόληση της πλειοψηφίας του εργατικού δυναμικού του νομού Καστοριάς με τον αριθμό αυτόν να αγγίζει σήμερα τους 6000 εργαζομένους.
2. Εμφανίζεται έντονη συγκέντρωση των εγχώριων μεταποιητικών επιχειρήσεων γούνας στο νομό Καστοριάς. Το 1997 δραστηριοποιούνταν περισσότερες από 3700 επιχειρήσεις ενώ ο αριθμός αυτός σήμερα δεν υπερβαίνει τις 1100.
3. Οι ελληνικές γουνοποιητικές επιχειρήσεις επεξεργάζονται το 12% της παγκόσμιας παραγωγής γουνοδερμάτων.
4. Οι ελληνικές γουνοποιητικές επιχειρήσεις παράγουν περίπου το 30% των τελικών προϊόντων γούνας παγκοσμίως.
5. Η συμμετοχή του κλάδου της γουνοποιίας στο Α.Ε.Π του νομού Καστοριάς ανήλθε για το έτος 2000 σε ποσοστό 60,25%.
6. Το 98% της συνολικής παραγωγής του κλάδου εξάγεται ενώ μόλις το 2% εκτιμάται ότι διατίθεται σε Έλληνες καταναλωτές
7. Το συνάλλαγμα που εισάγει στην Ελλάδα ο κλάδος της γουνοποιίας, υπολογίζεται ότι αποτελεί κατά μέσο ορό περίπου το 6% του συνόλου που εισρέει στη χώρα ετησίως.

8. Το 90% επί του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων γούνας στο νόμο είναι ατομικές επιχειρήσεις οικογενειακής μορφής, οι οποίες απασχολούν από 1 έως 6 άτομα.
9. Υπάρχει υψηλή ανεργία στον κλάδο και γήρανση του εργατικού δυναμικού.
10. Οι προτιμήσεις των καταναλωτών και οι τάσεις της μόδας αλλάζουν διαρκώς και απαιτούν την συνεχή προσαρμογή των επιχειρήσεων, κάτι το οποίο δεν γίνεται από την πλειοψηφία των επιχειρήσεων.
11. Οι προσπάθειες υποστήριξης και ανάπτυξης του κλάδου της γουνοποιίας μέσω του κρατικού μηχανισμού, είχαν ως αποτέλεσμα στο παρελθόν να θεσπιστούν διάφοροι φορείς και να εισαχθούν κρίσιμες πρωτοβουλίες για την μελλοντική πορεία του κλάδου.
12. Το άνοιγμα νέων αγορών, κυρίως του πρώην Ανατολικού μπλοκ, κατά την τελευταία δεκαετία, δίνει μια άλλη δυναμική στον κλάδο, λόγω του μεγάλου όγκου των αγοραστών στις συγκεκριμένες αγορές αλλά και των ιδιαίτερων κλιματολογικών συνθηκών οι οποίες ευνοούν την αγορά προϊόντων γούνας. Η γειτνίαση και οι κοινωνικοπολιτικές διασυνδέσεις της Ελλάδας με τις χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης θεωρείται πλεονέκτημα για τον κλάδο το οποίο δεν θα πρέπει να απωλέσει.
13. Η απειλή εισόδου νέων επιχειρήσεων δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ιδιαίτερα μεγάλη αφού η πρόσβαση στα κανάλια διανομής είναι ιδιαίτερα δύσκολη (χώρες εξωτερικού – συνεργάτες - κυκλώματα παραοικονομίας) και η διαφοροποίηση του προϊόντος είναι πρωταρχικής σημασίας για την επιβίωση και ανάπτυξη της επιχείρησης, πράγμα που απαιτεί πολύχρονη εμπειρία και ιδιαίτερη γνώση.
14. Ο αριθμός των παραγωγών σε παγκόσμιο επίπεδο είναι διαρκώς αυξανόμενος. Την τελευταία δεκαετία στην γουνοποιία έχει εισβάλει δυναμικά η Κίνα, η Κορέα και το Χονγκ-Κονγκ και έχουν αναδιαμορφώσει πλήρως το σκηνικό της αγοράς αφού μπορούν να

ικανοποιούν σχεδόν το ίδιο με τους Έλληνες παραγωγούς τα επίπεδα διαφοροποίησης του προϊόντος, σε χαμηλότερες όμως τιμές.

15. Ένα υπολογίσιμο πρόβλημα προέρχεται από τις οικολογικές οργανώσεις και διάφορες ομάδες πίεσης που αντιμάχονται τον κλάδο της γουνοποιίας, κάτω από το πρίσμα της επιχειρησιακής ηθικής και της συνεισφοράς της στην διασφάλιση κοινωνικών αξιών.
16. Η πολυετής εμπειρία και γνώση που διαχέεται στις περισσότερες από τις επιχειρήσεις του κλάδου στην Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα στο νομό Καστοριάς συνδέεται επίσης με την παράλληλη ανάπτυξη διαφόρων τεχνικών και διοικητικών συστημάτων. Αυτό αποτελεί ένα συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των λοιπών ανταγωνιστών.
17. Η σχέση της τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον κλάδο της γουνοποιίας δεν μπορεί παρά να είναι έμμεση και ο ρόλος της στην ανάπτυξη του κλάδου περιορισμένος και επικουρικός. Κατά κανόνα μπορεί να επικεντρωθεί στους τομείς της προβολής του προϊόντος, κυρίως σε διεθνές επίπεδο, στο συντονισμό των φορέων καθώς και σε συμβουλευτικούς τομείς.

Από τα παραπάνω συμπεράσματα παρατηρούμε την άμεση εξάρτηση του νομού Καστοριάς με τον κλάδο της γουνοποιίας, καθώς και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που παρουσιάζει ο κλάδος έναντι των σε σχέση με τον ανταγωνισμό από το εξωτερικό.

Οι προοπτικές για τον κλάδο στο έντονα ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον όπου δραστηριοποιείται δεν είναι άσχημες, αρκεί να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες σε επίπεδο οργάνωσης και αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων, μείωσης του κόστους παραγωγής και προβολής ειδικότερα, για την επανάκτηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος που διέθετε ο κλάδος κατά τις δεκαετίες του 1970 και 1980 απαιτείται η διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών οι οποίες θα περιορίσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο κλάδος, με την ταυτόχρονη εκμετάλλευση των δυνατών σημείων που διαθέτει. Η επίτευξη αυτού του στόχου προϋποθέτει τα ακόλουθα:

- Επιχειρησιακή αναδιάρθρωση του κλάδου με στόχο τη δημιουργία ανταγωνιστικών μονάδων μέσω παραγωγικού, εμπορικού, οργανωτικού και διοικητικού εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων.

- Διασφάλιση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων του κλάδου, με στόχο την απόκτηση αναγνωρισμένου διεθνώς τοπικού σήματος ποιότητας στα τελικά προϊόντα γούνας

- Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός του συστήματος εμπορίας του κλάδου της ελληνικής γούνας μέσω δημιουργίας σύγχρονων καναλιών διάθεσης του προϊόντων (εκθέσεις, εταιρείες διεθνούς εμπορίου, δίκτυα συσπείρωσης επιχειρήσεων) και μέσω της οργανωμένης προβολής της ελληνικής γούνας στις κύριες αγορές προορισμού των προϊόντων της.

- Εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου θεσμικού περιβάλλοντος όπως η σύναψη διακρατικών συμφωνιών, δημιουργία μητρώου επιχειρήσεων, κάλυψη εξαγωγικών κινδύνων και διευκόλυνση της πρόσβασης επιχειρήσεων σε χρηματοδοτήσεις

- Εκπαίδευση και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού

- Ανάπτυξη της εκτροφής γουνοφόρων ζώων στην Καστοριά με σύγχρονες προδιαγραφές

Ο κλάδος της γουνοποιίας προσπαθεί να συνέλθει από την κρίση που υπέστη τα προηγούμενα έτη. Η πορεία των τελευταίων δύο ετών δείχνει ότι η δυναμικότητα του κλάδου είναι μεγάλη και αν οι συγκυρίες που καθορίζουν την ανάκαμψη της γούνας διατηρηθούν σε συνδυασμό με την σωστή επιχειρηματική προσέγγιση των αγορών, η πορεία που θα διανύσει προμηνύεται θετική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΜΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΝΟΜΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ, 2000
- 2 ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ 1999
- 3 ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΤΙΤΛΟ ORESTIDA RWM. LOCAL EMPLOYMENT STRATEGIES AND INNOVATION, 2002
- 4 ΜΑΚΡΗΣ Α., Η ΚΑΣΤΟΡΙΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΝΗ ΕΣΤΙΑ, 1998
- 5 ΠΟΥΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Α., Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΓΟΥΝΑΣ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΝΗ ΕΣΤΙΑ, 1994
- 6 ΜΠΑΛΛΗΣ Ε., Η ΓΟΥΝΑΡΙΚΗ, ΠΑΠΥΡΟΣ, 1999
- 7 ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ Β., ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΓ. ΜΠΕΝΟΥ, 1999, ΑΘΗΝΑ
- 8 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, 2001

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

1. WWW.ECONOMICS.GR
2. WWW.FUR.GR
3. WWW.KASTORIA.NET
4. WWW.DIMKAST.GR
5. WWW.EDIKA.GR